

แนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวในการประสานงานด้านสุขภาพสัตว์และสาธารณสุข:
มุมมองของประเทศไทยจากการประเมินกฎอนามัยระหว่างประเทศ
และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการทั้งสองครั้ง

นายธีรศักดิ์ ชักนำ
นายวัชรพล โชติยะปุตตะ

ผลงานวิชาการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลงาน
เพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายสัตวแพทย์ ระดับเชี่ยวชาญ (ด้านวิจัย)
ตำแหน่งเลขที่ ๓๑๔๖ กองโรคติดต่อทั่วไป
กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

บทคัดย่อ

ประเทศไทยได้รับประสบการณ์การเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างภูอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการสองครั้ง ในปี พ.ศ. 2557 และ พ.ศ. 2565 โดยใช้การกระบวนการเชิงปฏิสัมพันธ์ การระบุช่องว่าง การวิเคราะห์สถานการณ์ และการพัฒนาความร่วมมือหลายภาคส่วน โดยมีผู้เข้าร่วมจากหลายภาคส่วน เข้าร่วมในการอภิปราย ระบุช่องว่างในความร่วมมือ และเสนอกลยุทธ์เพื่อเสริมสร้างการประสานงาน เพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นของประเทศไทยต่อแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียว รัฐบาลไทยได้มีการจัดลำดับความสำคัญของความพยายามในการเพิ่มความเข้าใจ และการดำเนินการตามแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวกันนี้ในกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย การพัฒนาธรรมาภิบาลด้านสุขภาพที่ครอบคลุมผ่านการแก้ไขโครงสร้างการกำกับดูแล และจัดตั้งหน่วยประสานงาน เสริมสร้างระบบการเฝ้าระวังร่วม ปรับปรุงขั้นตอนการสอบสวนโรคร่วม จัดทำกรอบการประเมินความเสี่ยงที่เข้มแข็ง การพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วมกับชุมชนในโครงการริเริ่มสุขภาพหนึ่งเดียว ประเทศไทยมีเป้าหมายที่จะสร้างระบบสุขภาพที่มีความยืดหยุ่นมากขึ้นในการป้องกัน การตรวจจับ และการตอบโต้ต่อโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนที่มีการตอบโต้ต่อภาวะฉุกเฉินด้านสุขภาพได้อย่างคล่องตัว

คำสำคัญ: แนวทางสุขภาพหนึ่งเดียว ภูอนามัยระหว่างประเทศ การประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ ประเทศไทย

Abstract

Thailand gained experience in assessing the International Health Regulations (IHR) and Performance of Veterinary Services (PVS) through the IHR-PVS national bridging workshops in 2014 and 2022. These workshops employed an interactive methodology, including identification of gaps, scenario analysis, and the development of multisectoral collaboration. Participants from various sectors engaged in discussions, identified gaps in cooperation, and proposed strategies to strengthen coordination. To strengthen Thailand's commitment to the One Health approach, the Thai government has prioritized efforts to enhance the understanding and implementation of this unifying approach among decision-makers, develop comprehensive health governance through the revision of governance structures and establish coordination units, strengthen joint surveillance systems, improve joint investigation procedures, establish a robust risk assessment framework, develop effective risk communication strategies, and engage communities in One Health initiatives. By addressing these areas, Thailand aims to build a more resilient health system capable of preventing, detecting, and responding to zoonotic diseases with a streamlined response to health emergencies.

Keywords: One Health approach, International Health Regulations, Performance of Veterinary Services, Thailand

กิตติกรรมประกาศ

ผู้ทำการศึกษาการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฎอนามัยระหว่างประเทศและการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการของประเทศไทยขอขอบคุณ นายสัตวแพทย์ ดร.ธนวรรษ เทียนสิน ผู้อำนวยการด้านปศุสัตว์และสุขภาพสัตว์ องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ ที่ได้ริเริ่มและผลักดันการเชื่อมโยงระดับชาติครั้งแรก นายสัตวแพทย์วัชรพล โชติยะปุตตะ นายสัตวแพทย์เชี่ยวชาญ กองความร่วมมือด้านการปศุสัตว์ระหว่างประเทศ กรมปศุสัตว์ ที่ได้เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการเชื่อมโยงครั้งที่สอง ผู้แทนจากทุกภาคส่วน ที่ได้เข้าร่วมการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมกันระบุงบช่องว่างในการทำงาน รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา องค์การอนามัยโลก องค์การสุขภาพสัตว์โลก และองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ ที่ได้ให้การสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ และองค์ความรู้ในการดำเนินงานประเมิน

การเชื่อมโยงระดับชาติในครั้งนี้ ถือเป็นก้าวสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบสุขภาพของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน ผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินครั้งนี้ จะนำไปสู่การพัฒนากลไกการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ประเทศไทยมีความพร้อมในการรับมือกับภัยคุกคามด้านสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญรูปภาพ	ช
คำย่อ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
ข้อจำกัดในการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
แนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียว	5
ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศ	9
การประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ	12
การเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฎหมายระหว่างประเทศ	
และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ	14
การศึกษาการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฎหมายระหว่างประเทศ	
และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการในกลุ่มประเทศภูมิภาค	
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้และภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตก	15
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	27
เครื่องมือการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฎหมายระหว่างประเทศ	
และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ	27
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	31
การวิเคราะห์ข้อมูล	32

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	33
ผลการการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฎอนามัยระหว่างประเทศ	
และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการในประเทศไทย ครั้งที่ 1	33
ผลการการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฎอนามัยระหว่างประเทศ	
และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการในประเทศไทย ครั้งที่ 2	38
การวิเคราะห์และสังเคราะห์ประเด็นเชิงนโยบายที่ต้องปรับปรุงจากการ	
ประเมินกฎอนามัยระหว่างประเทศและการประเมินสมรรถนะงาน	
สัตวแพทย์บริการทั้งสองครั้ง	44
บทที่ 5 สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	50
สรุปการศึกษา	50
อภิปรายผล	52
ข้อเสนอแนะ	54
บรรณานุกรม	57
ประวัติผู้วิจัย	63

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 กลุ่มประเทศภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิกตะวันตก ที่จัดการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฎอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ	16
ตารางที่ 3.1 ฉากทัศน์ของโรค และภัยสุขภาพ และเหตุผลในการเลือก ในการเชื่อมโยง ระดับชาติระหว่างกฎอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะ งานสัตวแพทย์บริการของประเทศไทยทั้งสองครั้ง	29
ตารางที่ 3.2 หน่วยงานภาคสาธารณสุข ปศุสัตว์ และสิ่งแวดล้อมในระดับชาติ และภูมิภาคที่เข้าร่วมการเชื่อมโยงระดับชาติ	31
ตารางที่ 4.1 ช่องว่าง กิจกรรมในแผนงานความร่วมมือ และผลลัพธ์ที่คาดหวัง ตามสมรรถนะจากการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1	34

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1.1	การประชุมเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฎอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการครั้งที่สอง	2
ภาพที่ 2.1	สุขภาพหนึ่งเดียวที่ยั่งยืนตามที่พัฒนาโดยคณะผู้เชี่ยวชาญระดับสูง	8
ภาพที่ 2.2	รากฐานแห่งสุขภาพหนึ่งเดียว: การสื่อสาร การประสานงาน และความร่วมมือระหว่างคน สัตว์ สุขภาพสิ่งแวดล้อม และพันธมิตรที่เกี่ยวข้อง	9
ภาพที่ 2.3	โรคและภัยสุขภาพ สมรรถนะตามกฎหมายระหว่างประเทศ	10
ภาพที่ 2.4	องค์ประกอบพื้นฐานและสมรรถนะย่อยสำคัญของประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ	13
ภาพที่ 4.1	การจัดลำดับกิจกรรมในแผนงานความร่วมมือจากสมรรถนะตามสมรรถนะจากการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2	42

คำย่อ

AAR	After Action Review การทบทวนหลังปฏิบัติการ
COVID-19	Coronavirus disease 2019 โรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส 2019 หรือโรคโควิด 19
FETP	Field Epidemiology Training Program โครงการฝึกอบรมผู้เชี่ยวชาญด้านระบาดวิทยาภาคสนาม
FETPV	Field Epidemiology Training Program for Veterinarians โครงการฝึกอบรมระบาดวิทยาภาคสนามสำหรับสัตวแพทย์
HPAI	Highly Pathogenic Avian Influenza โรคไข้หวัดนกชนิดความรุนแรงสูง
ICT	Information and Communication Technology เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
IHR	International Health. Regulations กฎอนามัยระหว่างประเทศ
ILI	Influenza-like illness กลุ่มอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่
INFOSAN	International Food Safety Authorities Network เครือข่ายอาหารปลอดภัยระหว่างประเทศ
JEE	Joint external evaluation การประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกร่วมกับผู้เชี่ยวชาญภายในประเทศ
MERS	Middle East Respiratory Syndrome โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง หรือโรคเมอร์ส
MoU	Memorandum of Understanding บันทึกความเข้าใจ
NAPHS	National Action Plan for Health Security แผนปฏิบัติการระดับชาติเพื่อความมั่นคงด้านสุขภาพ
PrEP/PEP	Pre-/Post-Exposure Prophylaxis การป้องกันโรคก่อนและหลังการสัมผัส

คำย่อ (ต่อ)

PVS	Performance of Veterinary Services การประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ
SARI	Severe Acute Respiratory Illness การติดเชื้อระบบทางเดินหายใจรุนแรงเฉียบพลัน
SARS	Severe Acute Respiratory Syndrome โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง หรือโรคซาร์ส
SEAOHUN	Southeast Asia One Health University Network เครือข่าย มหาวิทยาลัยสุขภาพหนึ่งเดียวของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
SimEx	Simulation Exercise การฝึกซ้อมโดยจำลองสถานการณ์
SMS	Short Message Service ระบบข้อมูลผ่านบริการข้อความสั้น
SPAR	State Party Self-Assessment Annual Report รายงานการประเมินตนเองของรัฐภาคีประจำปี
THOHUN	Thailand One Health University Network เครือข่ายมหาวิทยาลัยสุขภาพหนึ่งเดียวของประเทศไทย
ToT	Training of the Trainer การฝึกอบรมผู้ฝึกสอน
UNEP	United Nations Environment Programme โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ
USAID	United States Agency for International Development หน่วยงานเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศสหรัฐ
U.S. CDC	United States Centers for Disease Control and Prevention ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อสหรัฐอเมริกา
WHO	World Health Organization องค์การอนามัยโลก
WOAH	World Organisation for Animal Health องค์การสุขภาพสัตว์โลก

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กฎอนามัยระหว่างประเทศ (IHR) และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ (PVS) เป็นกรอบการดำเนินงานที่จัดตั้งขึ้นโดยองค์การอนามัยโลก (WHO) และองค์การสุขภาพสัตว์โลก (WOAH) ตามลำดับ โดยกฎอนามัยระหว่างประเทศมุ่งเน้นที่สุขภาพของคน ในขณะที่การประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการมุ่งเน้นไปที่สุขภาพสัตว์ และภาคส่วนสัตวแพทย์ กรอบการทำงานทั้งสองถือเป็นแกนหลักในการรักษาความมั่นคงด้านสุขภาพระดับโลก โดยมีหลักการและวัตถุประสงค์ร่วมกันที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและควบคุมโรค และมีเป้าหมายเพื่อให้มั่นใจว่ามีการเฝ้าระวัง การควบคุม และการตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตอบโต้ภัยคุกคามที่อาจมีต้นกำเนิดจากสัตว์สู่คน อย่างไรก็ตามการประสานงานระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ เป็นเรื่องที่ท้าทาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือระหว่างสัตว์และมนุษย์ถือเป็นสิ่งสำคัญหนึ่งในกรอบการดำเนินงานของกฎอนามัยระหว่างประเทศที่หลายประเทศรายงานว่ามีจุดอ่อนมากที่สุด⁽¹⁾

แนวทางสุขภาพหนึ่งเดียว (One Health approach) ได้รับการยอมรับจากสมาคมสัตวแพทย์แห่งสหรัฐอเมริกาเพื่อส่งเสริมความร่วมมือ และความพยายามแบบสหวิทยาการในภาคส่วนสุขภาพของคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม⁽²⁾ แนวทางนี้มีความสำคัญเนื่องจากโรคติดเชื้อ เช่น โรคพิษสุนัขบ้า โรคไข้หวัดนก โรคเลปโตสไปโรสิส และโรคบรูเซลเลสิส รวมทั้งโรคติดต่ออุบัติใหม่หลายโรคที่เป็นข้อกังวลทั่วโลก เช่น โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง หรือโรคซาร์ส (SARS) โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง หรือโรคเมอร์ส (MERS) โรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส 2019 หรือโรคโควิด 19 (COVID-19) และฝีดาษวานร มีต้นกำเนิดมาจากสัตว์สู่คน ความสัมพันธ์ระหว่างแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียว กฎอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ อยู่ในเป้าหมายร่วมกันในการเสริมสร้างความมั่นคงด้านสุขภาพทั่วโลกโดยการปรับปรุงขีดความสามารถของประเทศต่าง ๆ ในการป้องกัน ตรวจจับ และตอบโต้ต่อภัยคุกคามด้านสาธารณสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องกับโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน

ประเทศไทยได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฏอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการสองครั้ง การประชุมเชิงปฏิบัติการนำร่องครั้งแรกจัดขึ้นในวันที่ 26 และ 27 มีนาคม พ.ศ. 2557 และครั้งที่สองระหว่างวันที่ 20 ถึง 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2565 (ภาพที่ 1.1) การประชุมเชิงปฏิบัติการดังกล่าวโดยมีจุดประสงค์เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ช่องว่างระหว่างการทำงานของภาคส่วนสาธารณสุข และสุขภาพสัตว์ของประเทศไทย ปรับปรุงการทำงานร่วมกัน และเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศไทยในการนำไปปฏิบัติ และปฏิบัติตามทั้งกฏอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ โดยเน้นการป้องกัน การตรวจจับ และการตอบโต้ภัยคุกคามและเหตุการณ์โรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน⁽³⁾ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อวางแนวทางการทำงานแบบพหุภาคี ธรรมชาติที่ดีในการกำกับดูแลภาครัฐ การเจรจาที่สร้างสรรค์ และแผนงานการดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างภาคส่วนสุขภาพคนและสัตว์ในประเทศไทย

ภาพที่ 1.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฏอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการครั้งที่สอง

ที่มา: กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

การดำเนินการตามแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวของสุขภาพสัตว์และสาธารณสุขมีประเด็นสมรรถนะทางเทคนิค ที่เป็นอุปสรรคในการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากมีกรอบการดำเนินงานที่ทับซ้อนกัน จำเป็นต้องมีการศึกษาเชิงนโยบายที่ได้จากผลการประชุมเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฏอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการทั้งสองครั้ง เพื่อระบุช่องว่าง และประเด็นเชิงนโยบายที่ต้องปรับปรุง และเสริมสร้างขีดความสามารถในการพัฒนาศักยภาพด้านการเฝ้าระวัง ควบคุม และตอบโต้ต่อโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนให้ดีขึ้น

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

2.1 เพื่อระบุช่องว่าง สมรรถนะ และการดำเนินงานตามแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวจากการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฏอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ

2.2 เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ประเด็นเชิงนโยบายที่ต้องปรับปรุง และเสริมสร้างสมรรถนะในการพัฒนาศักยภาพด้านการเฝ้าระวัง ควบคุม และตอบโต้ต่อโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน

3. ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ศึกษาถึงระบุช่องว่าง สมรรถนะ และการดำเนินงาน และประเด็นเชิงนโยบายที่ต้องปรับปรุง และเสริมสร้างสมรรถนะในการพัฒนาศักยภาพด้านการเฝ้าระวัง ควบคุม และตอบโต้ต่อโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน จากการประชุมเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฏอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการในประเทศไทย สองครั้ง การประชุมเชิงปฏิบัติการนำร่องครั้งแรกจัดขึ้นในวันที่ 26 และ 27 มีนาคม พ.ศ. 2557 และครั้งที่สองระหว่างวันที่ 20 ถึง 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2565

4. ข้อจำกัดในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ถูกจำกัดด้วยการอภิปรายในการประชุมเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฏอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ โดยไม่มีการบันทึกเสียง ซึ่งอาจทำให้เกิดการละเว้น หรือการตีความประเด็นสำคัญอย่างเป็นอัตวิสัย

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากการดำเนินการตามแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวในการประสานงานด้านสุขภาพสัตว์และสาธารณสุขที่ต้องปรับปรุง และเสริมสร้างขีดความสามารถในการพัฒนาศักยภาพด้านการเฝ้าระวัง ควบคุม และตอบโต้ต่อโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนในประเทศไทยให้ดีขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวในการประสานงานด้านสุขภาพสัตว์และสาธารณสุขมุมมองของประเทศไทยจากการประเมินกฎอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียว
2. ความรู้เกี่ยวกับกฎอนามัยระหว่างประเทศ
3. การประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ
4. การเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฎอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ
5. การศึกษาการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฎอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการในกลุ่มประเทศภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตก

1. แนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียว

1.1 ประวัติการดำเนินงานสุขภาพหนึ่งเดียว

การดำเนินงานสุขภาพหนึ่งเดียว เริ่มต้นมาจากคำว่า "ยารักษาโรคชนิดเดียว" หรือ "One Medicine" ซึ่งเป็นแนวคิดการทำงานร่วมกันระหว่างสาขาวิชาในการแก้ปัญหาสุขภาพของสัตวแพทย์นักระบาดวิทยาชาวอเมริกันชื่อแคลวิน ซวาเบ โดยได้เสนอแนวทางแบบบูรณาการสำหรับแพทย์และสัตวแพทย์ในการรับมือกับโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน⁽⁴⁾ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2527 หลังจากนั้นในปี พ.ศ.2547 สมาคมอนุรักษ์สัตว์ป่าประเทศสหรัฐอเมริกาได้จัดการประชุมการสร้างสะพานเชื่อมสหวิทยาการสู่สุขภาพในโลกยุคโลกาภิวัตน์ โดยเชิญคณะผู้เชี่ยวชาญทางด้านสุขภาพทั่วโลกเข้าร่วมในการกำหนดลำดับความสำคัญสำหรับแนวทางระดับนานาชาติ และสหวิทยาการในการต่อสู้กับภัยคุกคามต่อสุขภาพของสิ่งมีชีวิตบนโลก และประกาศเจตนารมณ์ที่เรียกว่า "หลักการแมนฮัตตัน" ว่าด้วย "โลกเดียว สุขภาพเดียว" หรือ "One World One Health" สำหรับการกำหนดแนวทางที่ครอบคลุมมากขึ้นในการป้องกันโรคระบาดในคน และโรคระบาดในสัตว์ และเพื่อรักษาความสมบูรณ์ของระบบนิเวศเพื่อประโยชน์ของมนุษย์ สัตว์เลี้ยง และความหลากหลายทางชีวภาพพื้นฐาน⁽⁵⁾

อย่างไรก็ตามคำว่า "ยารักษาโรคชนิดเดียว" ซึ่งมีความหมายทางคลินิกค่อนข้างมาก สะท้อนถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพของมนุษย์และสัตว์ที่ไม่เพียงพอ ซึ่งส่งผลไปไกลเกินกว่าปัญหาทางคลินิกของแต่ละบุคคล และรวมถึงระบบนิเวศ สาธารณสุข และมิติทางสังคมที่กว้างขึ้น⁽⁶⁾ รวมทั้ง “โลกเดียว สุขภาพเดียว” ได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมภายใต้คำที่ได้รับการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าในระหว่างการปรึกษาหารือของผู้เชี่ยวชาญในเมืองวินนิเพก ประเทศแคนาดา ในปี พ.ศ. 2552⁽⁷⁾ แต่มีข้อถกเถียงในเรื่องเครื่องหมายการค้าจากการใช้งานทางวิชาการของนักวิชาการ นักวิจัย อาจถูกจำกัดในการใช้คำนี้เพื่ออ้างอิงแนวคิด หรือผลการวิจัย เนื่องจากอาจเข้าข่ายการละเมิดเครื่องหมายการค้าองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร หรือกลุ่มเคลื่อนไหวที่ทำงานเกี่ยวกับสุขภาพหนึ่งเดียว อาจถูกจำกัดในการใช้คำนี้เพื่อสื่อสารและเผยแพร่แนวคิด การใช้คำนี้ในภาษาพูดทั่วไป อาจกลายเป็นเรื่องที่ต้องระวังเนื่องจากอาจถูกตีความว่าเป็นการใช้เครื่องหมายการค้าโดยไม่ได้รับอนุญาต

องค์การสุขภาพสัตว์โลก องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ และองค์การอนามัยโลกได้ตระหนักว่าการจัดการ และการตอบโต้ต่อโรคติดต่ออุบัติใหม่มีความซับซ้อนและต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน จึงได้ร่วมกันเผยแพร่บันทึกแนวคิดไตรภาคีในเดือนเมษายน พ.ศ. 2553 เอกสารนี้เสนอแนวทางเชิงกลยุทธ์ระยะยาวสำหรับความร่วมมือระหว่างประเทศที่มุ่งเน้นการแบ่งปันความรับผิดชอบและประสานงานกิจกรรมระดับโลกเพื่อจัดการกับความเสี่ยงด้านสุขภาพที่เกิดขึ้นเมื่อคน สัตว์ และระบบนิเวศเชื่อมต่อกัน⁽⁸⁾

ประเทศไทยมีการทำงานร่วมกันในการป้องกันและควบคุมโรคระหว่างสาธารณสุขและปศุสัตว์มาอย่างยาวนาน ทั้งโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน เช่น การควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า และการรับมือกับการระบาดของโรคไข้หวัดนก ซึ่งเป็นรากฐานในการขยายความร่วมมือระหว่างสหสาขาวิชาในการรับมือกับการระบาดของโรคไข้หวัดนกในปี พ.ศ. 2547-2549 จนกระทั่งกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข รับเอาแนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียว และบัญญัติคำในภาษาไทยว่า “สุขภาพหนึ่งเดียว” ซึ่งบรรจุเข้าสู่แผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อม ป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ (พ.ศ.2556-2559) ในปี พ.ศ. 2555 เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างสหสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องในการเตรียมความพร้อม ป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่⁽⁹⁾

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้จัดตั้งศูนย์ประสานงานสุขภาพหนึ่งเดียวอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2557 ซึ่งคณะทำงานประกอบด้วยหน่วยงานจากหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพคน สุขภาพสัตว์ สัตว์ป่า และสิ่งแวดล้อม รวมถึงหน่วยงานด้านการศึกษาทั้งภายในประเทศ และหน่วยงานความร่วมมือระหว่างประเทศ และได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการดำเนินงาน

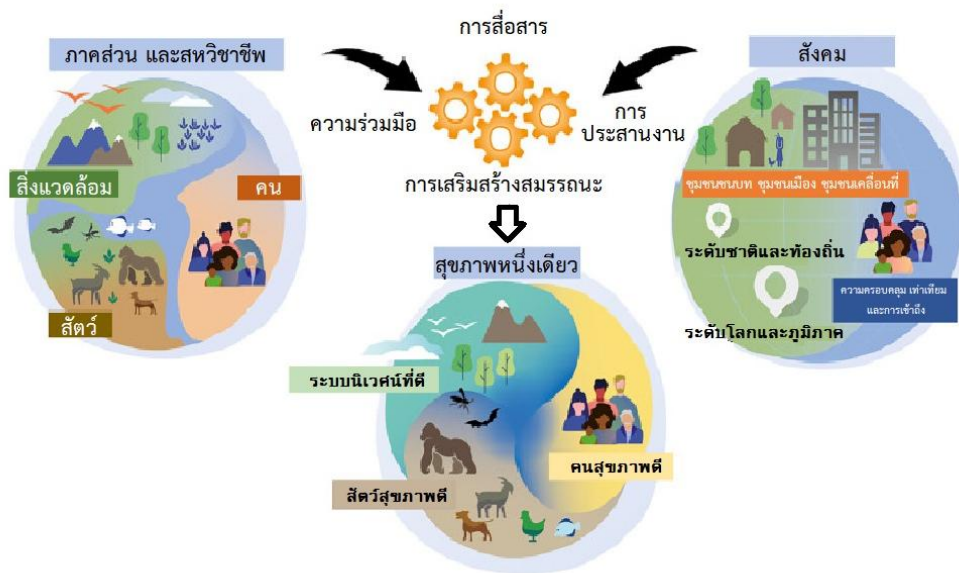
ด้านสุขภาพหนึ่งเดียวเพื่อความมั่นคงทางสุขภาพของประเทศระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และสภาาชาตไทย ซึ่งเรียกว่า “องค์กรความร่วมมือสุขภาพหนึ่งเดียว” ที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการสร้างความร่วมมือของทุกภาคส่วน เพื่อสุขภาพหนึ่งเดียวที่พึงพิงกันของคน สัตว์ สิ่งแวดล้อม ในทุกระดับของสังคมไทย และเพื่อแก้ปัญหาด้านโรคติดต่ออุบัติใหม่และโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนที่มีความสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน และมีผลกระทบต่อการสูญเสียทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยกรอบแผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง และมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ โดยมีเจตจำนงที่จะร่วมมือในด้านการประสานงาน การบริหารจัดการวิชาการ และทรัพยากร เพื่อบูรณาการแผนงานหรือโครงการ และส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนสุขภาพหนึ่งเดียว⁽¹⁰⁾

1.2 ความหมายของสุขภาพหนึ่งเดียว

แนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียว จากคำนิยามของสมาคมสัตวแพทย์แห่งสหรัฐอเมริกาให้ไว้ว่า “ความพยายามร่วมกันของหลายสาขาวิชาที่ทำงานในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับโลก เพื่อให้ได้มาซึ่งสุขภาพที่ดีที่สุดสำหรับผู้คน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม”⁽¹¹⁾

องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ องค์การอนามัยโลก องค์การสุขภาพสัตว์โลก และโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) ได้ให้ความหมายของสุขภาพหนึ่งเดียวที่พัฒนาขึ้นในปี พ.ศ. 2564 โดยคณะผู้เชี่ยวชาญระดับสูงด้านสุขภาพหนึ่งเดียวว่า สุขภาพหนึ่งเดียวคือ แนวทางแบบบูรณาการที่มุ่งหวังที่จะสร้างสมดุลและเพิ่มประสิทธิภาพด้านสุขภาพของผู้คน สัตว์ และระบบนิเวศอย่างยั่งยืน โดยตระหนักว่าสุขภาพคน สัตว์ เลี้ยงและสัตว์ป่า พืช และสิ่งแวดล้อมโดยรวม รวมถึงระบบนิเวศ มีความเชื่อมโยงและพึ่งพิงกันอย่างใกล้ชิด แนวทางนี้ประกอบด้วยภาคส่วน สหสาขาวิชา และชุมชนในระดับต่าง ๆ ของสังคมให้สื่อสาร ประสานงาน และทำงานร่วมกันเพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีและจัดการกับภัยคุกคามต่อสุขภาพและระบบนิเวศ⁽¹¹⁾ ดังภาพที่ 2.1 ขณะเดียวกันก็ตอบสนองความต้องการน้ำสะอาด พลังงาน และอากาศ อาหารที่ปลอดภัยและมีคุณค่าทางโภชนาการ ดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน⁽¹²⁾

ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อสหรัฐอเมริกา (U.S. CDC) ได้ให้คำจำกัดความของสุขภาพหนึ่งเดียว ว่าเป็นแนวทางการทำงานร่วมกันแบบหลายภาคส่วนและสหสาขาวิชา ซึ่งทำงานในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระดับโลก โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ด้านสุขภาพที่ดีที่สุดโดยตระหนักถึงความเชื่อมโยงระหว่างคน สัตว์ พืช และสภาพแวดล้อมร่วมกัน⁽¹³⁾ แนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวได้รับการยอมรับในสหรัฐอเมริกาและทั่วโลกในฐานะวิธีที่มีประสิทธิภาพในการต่อสู้กับปัญหาสุขภาพตั้งแต่ระดับคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม รวมถึงโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน

ภาพที่ 2.1 สุขภาพหนึ่งเดียวที่ยั่งยืนตามที่พัฒนาโดยคณะผู้เชี่ยวชาญระดับสูงด้านสุขภาพหนึ่งเดียว
ปรับปรุงจาก: คณะผู้เชี่ยวชาญระดับสูงด้านสุขภาพหนึ่งเดียว⁽¹²⁾

มาตรการด้านสาธารณสุขที่ประสบความสำเร็จต้องอาศัยรากฐานแห่งสุขภาพหนึ่งเดียว ในด้านการสื่อสาร การประสานงาน และความร่วมมือระหว่างคน สัตว์ สุขภาพสิ่งแวดล้อม และพันธมิตรที่เกี่ยวข้อง⁽¹³⁾ ด้านสุขภาพของคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพของคน เช่น แพทย์ พยาบาล ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสาธารณสุข นักระบาดวิทยา เป็นต้น ด้านสุขภาพสัตว์ เช่น สัตวแพทย์ ผู้ช่วย คนงานด้านเกษตรกรรม เป็นต้น และด้านสิ่งแวดล้อม เช่น นักนิเวศวิทยา ผู้เชี่ยวชาญด้านสัตว์ป่า เป็นต้น และผู้เชี่ยวชาญด้านอื่นอาจได้แก่ เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย ผู้กำหนดนโยบาย เกษตรกร ชุมชน และแม้แต่เจ้าของสัตว์เลี้ยง เป็นต้น จำเป็นต้องสื่อสารร่วมมือกัน และประสานงานกิจกรรม เพราะไม่มีบุคคล องค์กร หรือภาคส่วนใดที่สามารถแก้ไขปัญหาที่จุดเชื่อมต่อระหว่างสัตว์ มนุษย์ และสิ่งแวดล้อมได้เพียงลำพัง ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 รากฐานแห่งสุขภาพหนึ่งเดียว: การสื่อสาร การประสานงาน และความร่วมมือระหว่างคน สัตว์ สุขภาพสิ่งแวดล้อม และพันธมิตรที่เกี่ยวข้อง

ปรับปรุงจาก: ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อสหรัฐอเมริกา⁽¹³⁾

2. ความรู้เกี่ยวกับกฎอนามัยระหว่างประเทศ

กฎอนามัยระหว่างประเทศ พ.ศ. 2548 เป็นสนธิสัญญาระหว่างรัฐภาคีองค์การอนามัยโลกทั่วโลก และองค์การอนามัยโลก ได้รับความเห็นชอบในที่ประชุมสมัชชาอนามัยโลกครั้งที่ 58 เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2548 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2560 มีวัตถุประสงค์และขอบเขตเพื่อป้องกัน ควบคุม และตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ (PHEIC) โดยกำหนดให้ทุกประเทศต้องพัฒนาสมรรถนะในการป้องกัน ตรวจสอบ และตอบโต้เหตุการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุขที่เกิดจากโรคและภัยสุขภาพ

2.1 การพัฒนาสมรรถนะตามกฎอนามัยระหว่างประเทศ

รัฐภาคีต้องพัฒนาการพัฒนสมรรถนะในสถานการณ์ปกติ และฉุกเฉินเพื่อป้องกัน ตรวจสอบ และตอบโต้โรคระบาด และ/หรือภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ ให้ครอบคลุมโรคและภัยสุขภาพ ได้แก่ โรคติดเชื้อ โรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน ความปลอดภัยด้านอาหาร ความปลอดภัยด้านสารเคมี เหตุการณ์จากกัมมันตรังสีและนิวเคลียร์ โดยต้องพัฒนาสมรรถนะหลัก 8 เรื่อง ได้แก่ กฎหมายและนโยบาย กลไกการประสานความร่วมมือ การเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา การตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข การเตรียมความพร้อมในการรองรับภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข การสื่อสารความเสี่ยง ทรัพยากรบุคคล และความพร้อมทางห้องปฏิบัติการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่องทางเข้าออกประเทศ โดยมีจุดประสานงานกฎอนามัยระหว่างประเทศสำหรับการประสานงาน

และสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับกฎอนามัยระหว่างประเทศทั้งในประเทศ และต่างประเทศกับรัฐภาคี และองค์การอนามัยโลก⁽¹⁴⁾ ดังภาพที่ 2.3 การพัฒนาสมรรถนะตามกฎอนามัยระหว่างประเทศต้องครอบคลุมทั้งระดับชาติ ระดับเขต และระดับพื้นที่

ภาพที่ 2.3 โรคและภัยสุขภาพ สมรรถนะตามกฎอนามัยระหว่างประเทศ
ที่มา: กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

2.2 กรอบการกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามกฎอนามัยระหว่างประเทศ

องค์การอนามัยโลกได้กำหนดกรอบการกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามกฎอนามัยระหว่างประเทศของรัฐภาคี⁽¹⁵⁾ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการทบทวนการพัฒนาสมรรถนะด้านสาธารณสุขของประเทศตามข้อกำหนดของกฎอนามัยระหว่างประเทศ และเพื่อสร้างความมั่นใจในความรับผิดชอบร่วมกันของรัฐภาคี และฝ่ายเลขาธิการความมั่นคงด้านสาธารณสุขทั่วโลกผ่านการรายงานและการเจรจาที่โปร่งใส กรอบการกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามกฎอนามัยระหว่างประเทศ ประกอบด้วย

2.2.1 รายงานการประเมินตนเองของรัฐภาคีประจำปี (SPAR)

ตามมาตรา 54 ของกฎอนามัยระหว่างประเทศ พ.ศ. 2548 รัฐภาคี และผู้อำนวยการใหญ่องค์การอนามัยโลกต้องรายงานให้สมัชชาอนามัยโลกทราบถึงการพัฒนาและรักษาสมรรถนะด้านสาธารณสุขขั้นต่ำในการปฏิบัติตามกฎอนามัยระหว่างประเทศ โดยรายงานสมรรถนะการดำเนินงานเป็นประจำทุกปี ในการนี้้องค์การอนามัยโลกได้จัดทำแบบรายงานการประเมินตนเองของรัฐภาคีประจำปีให้รัฐภาคีส่งข้อมูลอย่างเป็นทางการไปยังองค์การอนามัยโลก

2.2.2 การทบทวนหลังปฏิบัติการ (AAR)

การทบทวนหลังปฏิบัติการ เป็นการทบทวนเชิงคุณภาพของการดำเนินการตอบโต้เหตุการณ์ โดยใช้วิธีประชุมระดมสมองหรือประชุมกลุ่ม หรือการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หรือผสมผสานกันเพื่อระบุแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด ถอดบทเรียน และระบุช่องว่างเพื่อการเตรียมความพร้อมด้านสาธารณสุขของประเทศในกรณีฉุกเฉินและเสริมสร้างสมรรถนะในการตอบโต้

2.2.3 การฝึกซ้อมโดยจำลองสถานการณ์ (SimEx)

การฝึกซ้อมโดยจำลองสถานการณ์เป็นการฝึกปฏิบัติ การฝึกอบรม การกำกับติดตาม หรือการประเมินสมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ฉุกเฉินที่กำหนดขึ้นมาเพื่ออธิบายหรือจำลองการตอบโต้ การฝึกซ้อมโดยจำลองสถานการณ์สามารถพัฒนาและประเมินแผนการเตรียมความพร้อมและแผนตอบโต้ ขั้นตอน และระบบสำหรับภาวะอันตรายและสมรรถนะทุกด้าน องค์การอนามัยโลกได้กำหนดประเภทของการฝึกซ้อมต่าง ๆ ได้แก่ การฝึกซ้อมบนโต๊ะที่เน้นการอภิปราย การฝึกปฏิบัติที่เน้นปฏิบัติการ เช่น การฝึกซ้อม การฝึกปฏิบัติหน้าที่ และการฝึกภาคสนาม หรือเต็มรูปแบบ การฝึกซ้อมโดยการจำลองสถานการณ์มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินแผนและขั้นตอน แนวทางการปฏิบัติงาน และมาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน รวมทั้งประเมินการทำงานร่วมกันตามแผนและขั้นตอนที่กำหนด เพื่อค้นหาจุดอ่อนของการวางแผนและช่องว่างของทรัพยากร การปรับปรุงการประสานงานและการทำงานร่วมกันตามบทบาทและความรับผิดชอบ

2.2.4 การประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกร่วมกับผู้เชี่ยวชาญภายในประเทศ (JEE)

การประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกร่วมกับผู้เชี่ยวชาญภายในประเทศเป็นการประเมินสมรรถนะหลักในการปฏิบัติตามกฎอนามัยระหว่างประเทศ และเป็นกระบวนการที่รัฐภาคีสมัครใจขอรับการประเมินจากองค์การอนามัยโลกในหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของประเทศในการป้องกัน ตรวจจับ และตอบโต้ความเสี่ยงด้านสาธารณสุขอย่างรวดเร็ว การประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกร่วมกับผู้เชี่ยวชาญภายในประเทศเปิดโอกาสให้รัฐภาคีระบุความต้องการเร่งด่วนในระบบรักษาความปลอดภัยด้านสุขภาพของประเทศตน เพื่อจัดลำดับความสำคัญของโอกาสในการเตรียมความพร้อม การตรวจจับ และการตอบโต้ รวมถึงการจัดลำดับความสำคัญระดับชาติ และจัดสรรทรัพยากรตามสิ่งที่ค้นพบจากการประเมิน โดยดำเนินการประเมินทุก 5 ปี เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 เป็นต้นไป ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละประเทศ

ประเทศไทยได้รับการประเมินสมรรถนะของประเทศสมาชิกองค์การอนามัยโลกตามกฎอนามัยระหว่างประเทศ พ.ศ. 2548 โดยใช้เครื่องมือการประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกร่วมกับผู้เชี่ยวชาญภายในประเทศ 2 ครั้ง ครั้งแรก ระหว่างวันที่ 26-30 มิถุนายน พ.ศ. 2560 ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 31 ตุลาคม-4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2565

3. การประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ

องค์การสุขภาพสัตว์โลกได้พัฒนาระบบประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ เพื่อช่วยให้ประเทศสมาชิกยกระดับคุณภาพการบริการสัตวแพทย์ให้ได้มาตรฐานสากลอย่างยั่งยืน เครื่องมือนี้จะช่วยให้แต่ละประเทศสามารถประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน และปรับปรุงการทำงานของระบบสัตวแพทย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งรวมถึงทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน การพัฒนาระบบสัตวแพทย์ที่ดีนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดูแลสุขภาพสัตว์ สุขภาพของประชาชน และความปลอดภัยของอาหาร ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

ประเทศสมาชิกสามารถระบุช่องว่าง และลำดับความสำคัญ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายสุขภาพสัตว์บกและสัตว์น้ำ⁽¹⁶⁾ โดยจะเน้นประเมินในด้านต่าง ๆ เช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสัตวแพทย์ ความพร้อมของบุคลากร ระบบการวินิจฉัยโรค การเฝ้าระวังโรค และความพร้อมในการรับมือเหตุการณ์ฉุกเฉิน เป็นต้น ผลการประเมินจะช่วยให้แต่ละประเทศสามารถวางแผนพัฒนาระบบสัตวแพทย์ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ละประเทศยังสามารถตรวจสอบความคืบหน้าในการปฏิบัติตามมาตรฐานระหว่างประเทศโดยการแจ้งความประสงค์ให้มีการตรวจประเมินอีกครั้ง ภายในระยะเวลา 3-5 ปี

งานสัตวแพทย์บริการที่ได้รับการประเมินประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน 4 ประการ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ได้แก่ (1) การมีทรัพยากรที่เพียงพอ ทั้งบุคลากร โครงสร้างทางกายภาพ และงบประมาณ เพื่อดึงดูดและรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถสูง (2) ความสามารถทางวิชาการและอำนาจหน้าที่ เพื่อแก้ไขปัญหาและรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงการป้องกันและควบคุมโรคระบาด (3) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและได้รับการสนับสนุน และ (4) ความสามารถในการเข้าถึงตลาดการค้าสัตว์มีชีวิต และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ โดยการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลและนำแนวคิดใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ เพื่อให้บริการสัตวแพทย์มีความทันสมัยและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล⁽¹⁶⁾ โดยแต่ละส่วนจะมีหัวข้อประเมินที่สมรรถนะย่อยที่สำคัญและสอดคล้องกับองค์ประกอบพื้นฐานหลัก ดังภาพที่ 2.4 โดยการแบ่งระดับคะแนนการประเมินออกเป็น 5 ระดับคะแนน (คะแนน 1 - 5) ซึ่งองค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศจะประเมินจากหลักฐานทางเอกสารที่ประเทศสมาชิกจัดเตรียมไว้ ควบคู่กับการประเมินในสถานที่จริง ภายหลังจากการประเมินองค์การสุขภาพสัตว์โลกจะสรุปผลและเสนอข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาระบบสัตวแพทย์บริการของประเทศสมาชิกต่อไป

ภาพที่ 2.4 องค์ประกอบพื้นฐานและสมรรถนะย่อยสำคัญของประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ

ปรับปรุงจาก: Tiensin T, Chuxnum T. ⁽¹⁷⁾

การประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพสัตว์และสาธารณสุขทั่วโลก ช่วยให้ประเทศเพิ่มศักยภาพในการป้องกัน และควบคุมโรคสัตว์ข้ามพรมแดน รวมถึงโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน ซึ่งส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความมั่นคงด้านสุขภาพทั่วโลก การประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศโดยให้ประเทศต่าง ๆ มีความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับมาตรฐานบริการสัตวแพทย์ อำนวยความสะดวกในการค้าสัตว์ และผลิตภัณฑ์จากสัตว์โดยปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านสุขอนามัยระหว่างประเทศ เครื่องมือนี้มีบทบาทสำคัญในการปรับปรุงการกำกับดูแลสัตวแพทย์ในสภาพแวดล้อมที่มีทรัพยากรจำกัด ตัวอย่างเช่น ประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ใช้ประโยชน์จากผลการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการเพื่อปรับปรุงระบบเฝ้าระวังโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน ทำให้ตอบสนองต่อการระบาดของโรค เช่น ไข้หวัดนก และโรคพิษสุนัขบ้าได้อย่างทันทั่วทั้ง

แนวทางการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการยังสอดคล้องกับแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียว⁽¹⁸⁾ ซึ่งตระหนักถึงความเชื่อมโยงระหว่างสุขภาพสัตว์ สุขภาพคน และระบบนิเวศ การเสริมสร้างบริการสัตวแพทย์ผ่านการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ สนับสนุนกลยุทธ์การจัดการโรคแบบบูรณาการโดยตรง ซึ่งมีส่วนช่วยในการป้องกันการดื้อยาต้านจุลชีพ และตรวจจับ

โรคติดเชื้ออุบัติใหม่ การประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการยังส่งเสริมความร่วมมือหลายภาคส่วนโดยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากภาคสาธารณสุข เกษตร และสิ่งแวดล้อม

4. การเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฎอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ

กฎอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการเป็นกรอบงานหลักที่ให้คำแนะนำด้านความมั่นคงด้านสุขภาพระดับโลกโดยการประเมิน และปรับปรุงระบบสุขภาพของคนและสัตว์ตามลำดับ เมื่อทั้งสององค์กตรตระหนักถึงความเชื่อมโยงที่ซับซ้อนระหว่างสุขภาพของคนและสัตว์ องค์การอนามัยโลก และองค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศจึงได้พัฒนาเครื่องมือการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฎอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคส่วนเหล่านี้โดยทดลองพัฒนาแนวคิดระยะที่ 1 ที่ประเทศอาเซอร์ไบจานในปี พ.ศ. 2556 ประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2557 และประเทศคอซอวาร์กา ในปี พ.ศ. 2559 ตามลำดับ โดยในระยะแรกเน้นไปที่การบรรยายความเชื่อมโยงระหว่างกฎอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ การวิเคราะห์ช่องว่างจากฉกทศน์ของโรคต่าง ๆ จากนั้นจึงการเติมช่องว่างที่ระบุไว้ในเมทริกซ์ และพิจารณาแผนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสุขภาพ คน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม และผลลัพธ์ที่คาดหวัง ในการพัฒนาเครื่องมือระยะที่สองที่ประเทศปากีสถาน อินโดนีเซีย และยูกันดา ในปี พ.ศ. 2560 เป็นการปรับปรุงเครื่องมือโดยการเพิ่มการจัดลำดับความสำคัญผ่านการลงมติ และขั้นตอนที่ให้ผู้เข้าร่วมประชุมอธิบายรายละเอียดกระบวนการปฏิบัติการสำหรับแผนการดำเนินการตามกิจกรรมร่วมกันที่ระบุไว้ รวมทั้งเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ในประเทศ หรือแผนปฏิบัติการระดับชาติเพื่อความมั่นคงด้านสุขภาพ (NAPHS)⁽¹⁹⁾

เครื่องมือการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฎอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ เป็นเครื่องมือที่ใช้โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีขั้นตอน การอภิปรายกลุ่ม และโต้ตอบกัน ที่รวบรวมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากภาคส่วนสุขภาพคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อมภายในประเทศ การประชุมเชิงปฏิบัติการใช้เวลาสามวัน โดยประกอบด้วยขั้นตอน 7 ขั้นตอนที่ออกแบบมาเพื่อสร้างความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างค่อยเป็นค่อยไป กระบวนการเริ่มต้นด้วยการระบุช่องว่างในการทำงานร่วมกันระหว่างภาคส่วน และสิ้นสุดลงด้วยการวางแผนร่วมกันของมาตรการแก้ไข แนวทางที่มีโครงสร้างนี้ช่วยให้เข้าใจความท้าทายที่มีอยู่ได้อย่างครอบคลุมและการพัฒนาวิธีแก้ปัญหาที่ดำเนินการได้จริงเพื่อเพิ่มความร่วมมือ

กระบวนการการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฏอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการประกอบด้วย (1) การกำหนดสถานการณ์ (2) การอภิปรายกลุ่มจากฉกาทิศน์ของโรค และวิเคราะห์ความร่วมมือสำหรับสมรรถนะทางเทคนิค (3) การเติมช่องว่างที่ระบุไว้ในเมทริกซ์ และการรวบรวมข้อมูลจากผลการประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกพร้อมกับผู้เชี่ยวชาญภายในประเทศของกฏอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ (4) การสกัดและรวบรวมผลลัพธ์จากการประเมิน การประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกพร้อมกับผู้เชี่ยวชาญภายในประเทศของกฏอนามัยระหว่างประเทศก่อนหน้าและการประเมินร่วมภายนอก (5) การร่างกิจกรรมและแผนการดำเนินงานร่วม (6) การปรับแต่งกิจกรรมและแผนการดำเนินงาน และ (7) พิจารณาแนวทางการดำเนินการข้างหน้าและการสร้างการเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ หรือแผนปฏิบัติการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง⁽²⁰⁾

คุณลักษณะสำคัญของ การเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฏอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ คือการเน้นที่ความเป็นเจ้าของของประเทศ และการมีส่วนร่วมระดับสูง การประชุมเชิงปฏิบัติการนี้ช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระดับชาติมีส่วนร่วมโดยตรง โดยรับประกันว่าการดำเนินการที่ระบุไว้มีความเกี่ยวข้องในบริบท และสอดคล้องกับความต้องการและลำดับความสำคัญที่เฉพาะเจาะจงของประเทศ⁽¹⁹⁾ แนวทางการมีส่วนร่วมนี้ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มความเป็นไปได้ของการดำเนินการที่เสนอเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของในหมู่ผู้เข้าร่วมซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการดำเนินการที่ประสบความสำเร็จ รวมทั้งสนับสนุนการปฏิบัติตามแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียว โดยการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสุขภาพของคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม

5. การศึกษาการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฏอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการในกลุ่มประเทศภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตก

ในการศึกษารั้งนี้ศึกษาถึงวรรณกรรมการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฏอนามัยระหว่างประเทศและการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการเฉพาะในกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และแปซิฟิกตะวันตกซึ่งมีบริบทใกล้เคียงกับประเทศไทย โดยประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้จัดการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฏอนามัยระหว่างประเทศและการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการอย่างต่อเนื่อง โดยมีประเทศไทย เมียนมา อินโดนีเซีย ศรีลังกา บังกลาเทศ เนปาล และภูฏาน ช่วงเวลาการจัด การประเมินครอบคลุมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 ถึง พ.ศ. 2567 สำหรับประเทศในภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตก ได้แก่ ประเทศลาว กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และมองโกเลีย ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่าง

กฎอนามัยระหว่างประเทศและการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการในช่วงปี พ.ศ. 2565 และ พ.ศ. 2567 ดังแสดงในตารางที่ 2.1 สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญที่ประเทศเหล่านี้ให้กับการพัฒนา และปรับปรุงระบบสุขภาพและการสัตวแพทย์ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน บริบทของการป้องกันและควบคุมโรคระบาด

ประเทศ	สมาชิกองค์การอนามัยโลกภูมิภาค	ช่วงเวลาการจัดการประเมิน
ไทย	เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	26-27 มีนาคม 2557 20-22 กรกฎาคม 2565
อินโดนีเซีย	เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	21-24 สิงหาคม 2560
ภูฏาน	เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	13-15 มีนาคม 2561
บังกลาเทศ	เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	26-28 กุมภาพันธ์ 2562
เมียนมา	เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	10-12 กันยายน 2562
ศรีลังกา	เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	21-23 กุมภาพันธ์ 2566
เนปาล	เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	19-21 มีนาคม 2567
มองโกเลีย	แปซิฟิกตะวันตก	15-17 มิถุนายน 2565
ฟิลิปปินส์	แปซิฟิกตะวันตก	23-25 สิงหาคม 2565
ลาว	แปซิฟิกตะวันตก	9-11 สิงหาคม 2566
เวียดนาม	แปซิฟิกตะวันตก	15-18 สิงหาคม 2566
กัมพูชา	แปซิฟิกตะวันตก	23 -25 สิงหาคม 2566
มาเลเซีย*	แปซิฟิกตะวันตก	13-15 พฤศจิกายน 2567

* ประเทศมาเลเซียอยู่ระหว่างการสรุปผล

ตารางที่ 2.1 กลุ่มประเทศภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิกตะวันตกที่จัดการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฎอนามัยระหว่างประเทศและการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ

5.1 กลุ่มประเทศภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

5.1.1 ประเทศบังคลาเทศ⁽²¹⁾

ผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ระบุถึงช่องว่างที่สำคัญในประเด็นสมรรถนะระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในบังคลาเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมรรถนะด้านการเงิน และกฎหมายข้อบังคับ แม้ว่าผู้เข้าร่วมประชุมจะเห็นพ้องต้องกันว่าผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการนี้จะไม่สามารถปรับปรุงในประเด็นสมรรถนะดังกล่าวได้อย่างมีนัยสำคัญ แต่ช่องว่างเหล่านี้ยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อประสิทธิภาพของความร่วมมือระหว่างภาคส่วนในบังคลาเทศ

การประชุมเชิงปฏิบัติการได้มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาขีดความสามารถในสมรรถนะสามด้านหลัก ได้แก่ (1) การประสานงาน (2) การเฝ้าระวังโรค ห้องปฏิบัติการ และการประเมินความเสี่ยง และ (3) การสอบสวนโรคภาคสนามและการตอบโต้ต่อเหตุการณ์การระบาด

ด้านการประสานงาน มีการเสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการประสานงานสุขภาพหนึ่งเดียวระดับชาติอีกครั้ง และตั้งคณะกรรมการประสานงานระดับอำเภอในแต่ละอำเภอ จัดทำแผนที่ทรัพยากรบุคคลสำหรับโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และรวบรวมและปรับปรุงแนวทางปฏิบัติสำหรับการตรวจจับ ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน

ด้านการเฝ้าระวัง ห้องปฏิบัติการ และการประเมินความเสี่ยง มุ่งเน้นไปที่การพัฒนากลยุทธ์ และมาตรฐานการปฏิบัติงานร่วมกันสำหรับการเฝ้าระวัง และการวินิจฉัยโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน การฝึกอบรมบุคลากรทางเทคนิค การพัฒนาเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงร่วม การฝึกอบรมบุคลากรห้องปฏิบัติการเกี่ยวกับความปลอดภัยทางชีวภาพ และเทคนิคการวินิจฉัย และการพัฒนาข้อตกลงสำหรับการแบ่งปันทรัพยากรระหว่างห้องปฏิบัติการ

ด้านการสอบสวนโรคภาคสนามและการตอบโต้ เน้นการพัฒนาแนวทางและมาตรฐานการปฏิบัติงาน สำหรับการสอบสวน และการตอบโต้ต่อการระบาด การจัดตั้งและฝึกอบรมทีมสอบสวนโรค และตอบโต้ร่วมกัน และการพัฒนาระบบการจัดการข้อมูลบนเว็บแบบบูรณาการ นอกจากนี้ ยังมีการเสนอให้ดำเนินการฝึกซ้อมจำลองสถานการณ์ร่วมกันเป็นประจำเพื่อทดสอบแผนฉุกเฉินและ มาตรฐานการปฏิบัติงาน

5.1.2 ประเทศอินโดนีเซีย⁽²²⁾

ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการมุ่งเน้นไปที่ช่องว่างและการระบุความต้องการเพื่อปรับปรุงความร่วมมือแบบสุขภาพหนึ่งเดียวในอินโดนีเซีย โดยมีมติในแผนงานความร่วมมือ 5 ประเด็นสมรรถนะ ได้แก่

(1) การประสานงาน: แม้ว่าการประสานงานระดับชาติจะมีประสิทธิภาพ แต่การประสานงานในระดับท้องถิ่น และระดับเทคนิคยังต้องการการปรับปรุง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดกฎระเบียบ และแนวทางในการประสานงานการจัดการการระบาดของโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนในภาคสนาม ดังนั้นวัตถุประสงค์หลัก คือการพัฒนากฎหมาย และข้อบังคับสำหรับการประสานงานระหว่างภาคส่วน และระหว่างรัฐบาลกลาง และท้องถิ่นสำหรับการจัดการการระบาดเหล่านี้

(2) ทรัพยากรบุคคลและการศึกษา: แผนงานมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาและดำเนินการฝึกอบรมร่วมกันเกี่ยวกับห้องปฏิบัติการและระบาดวิทยาสำหรับทั้งภาคสุขภาพคนและสัตว์ รวมถึงการพัฒนาและดำเนินการหลักสูตรสุขภาพหนึ่งเดียว ในคณะแพทยศาสตร์ และสัตวแพทยศาสตร์

(3) การประเมินความเสี่ยง และการเฝ้าระวังโรค: ขั้นตอนแรกคือการระบุและจัดลำดับความสำคัญของโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนที่สำคัญในอินโดนีเซียผ่านการประชุม

ประสานงานและการอภิปรายกลุ่ม ซึ่งพบถึงความจำเป็นในการพัฒนาระบบข้อมูลสำหรับโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน และการดำเนินการแบ่งปันข้อมูลการเฝ้าระวังอย่างเป็นระบบระหว่างสองภาคส่วนได้รับการเน้นย้ำอย่างชัดเจน สิ่งนี้จะต้องใช้การประสานกันของระบบข้อมูลที่กระทรวงต่าง ๆ เพื่อพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานสำหรับการแบ่งปันข้อมูลอย่างเป็นระบบ และการจัดฝึกอบรมในจังหวัดต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ระบบข้อมูลนี้ การจัดการข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล สุดท้ายทั้งสองภาคส่วนเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นสิ่งสำคัญในการปรับปรุงขีดความสามารถของห้องปฏิบัติการสำหรับการวินิจฉัยโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนโดยการจัดฝึกอบรมร่วมกันให้กับบุคลากรห้องปฏิบัติการจากทั้งสองภาคส่วน

(4) การตอบโต้: การเสริมสร้างความร่วมมือด้านสุขภาพสัตว์และสาธารณสุขในการตอบโต้การระบาดของโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนมีหลักสำคัญสามประการได้แก่ (1) การจัดฝึกอบรมด้านความเป็นผู้นำอย่างน้อยจากสัตวแพทย์ 1 คน และแพทย์ 1 คน ในแต่ละจังหวัด เพื่อปรับปรุงการประสานงานระหว่างภาคส่วนในช่วงเวลาที่มีการระบาด (2) ความพร้อมของเงินทุนฉุกเฉิน ผ่านความมุ่งมั่นของรัฐบาลกลาง และท้องถิ่นในการจัดหาเงินทุนฉุกเฉินสำหรับการตอบโต้ต่อการระบาดของโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน (3) การจัดฝึกอบรมระดับจังหวัดสำหรับการสอบสวนโรคภาคสนามร่วมกัน และการตอบโต้ต่อการระบาด ครอบคลุมหัวข้อต่าง ๆ เช่น ความปลอดภัยทางชีวภาพ การกำจัดโรค และการจัดการผู้ป่วย และสัตว์ป่วย เป็นต้น

(5) การสื่อสาร: การพัฒนาระบบและกลไกการสื่อสารระดับชาติแบบบูรณาการเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก โดยการพัฒนาระบบการสื่อสารพร้อมแนวทางที่เหมาะสม และทดสอบและประเมินผลการดำเนินงานในจังหวัดนำร่อง เพื่อปรับปรุงขีดความสามารถทางเทคนิคของบุคลากรด้านการสื่อสาร จะมีการจัดฝึกอบรมผู้ฝึกสอนในระดับชาติ และตามด้วยการจัดฝึกอบรมในแต่ละจังหวัดสำหรับสี่ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สุขภาพคน สุขภาพสัตว์ สัตว์ป่า และหน่วยงานจัดการข้อมูล นอกจากนี้ยังจะมีการจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นประจำทุก 3 เดือน

5.1.3 ประเทศเมียนมา⁽²³⁾

การประชุมเชิงปฏิบัติการมุ่งเน้นไปที่การระบุ และจัดลำดับความสำคัญของประเด็นสมรรถนะ และแผนการดำเนินงานร่วมกันเพื่อปรับปรุงความร่วมมือแบบสุขภาพหนึ่งเดียวในประเทศเมียนมา การประชุมได้ระบุสมรรถนะหลักที่ต้องได้รับการแก้ไข ได้แก่ การประสานงาน การเฝ้าระวังโรค ห้องปฏิบัติการ การเตรียมความพร้อมและการตอบสนองฉุกเฉิน และการสื่อสาร นอกจากนี้การเงิน และเงินทุนฉุกเฉิน ยังเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องปรับปรุง

ผู้เข้าร่วมประชุมได้ร่วมกันลงมติเพื่อเลือกแผนการดำเนินงานที่สำคัญที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดตั้งกลไกการประสานงานสุขภาพหนึ่งเดียวหลายภาคส่วนในทุกระดับ การปรับปรุงระบบข้อมูลห้องปฏิบัติการและกลไกการแบ่งปันข้อมูลและทรัพยากร และการเสริมสร้างขีดความสามารถด้านเทคนิคของบุคลากรสำหรับการเฝ้าระวังโรค

แผนการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานสุขภาพหนึ่งเดียวในประเทศเมียนมาแบ่งออกเป็น 5 ประเด็นสมรรถนะหลัก ได้แก่

(1) การประสานงานสุขภาพหนึ่งเดียว โดยการจัดตั้งกลไกการประสานงานแบบหลายภาคส่วนในทุกระดับ และปรับปรุงการดำเนินงานของการประสานงานสุขภาพหนึ่งเดียวอย่างเป็นทางการผ่านโครงสร้าง และเครื่องมือที่เอื้ออำนวย

(2) การเฝ้าระวังโรค โดยการปรับปรุงการเฝ้าระวังโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน และการดื้อยาต้านจุลชีพ เสริมสร้างขีดความสามารถด้านเทคนิคของบุคลากรสำหรับการเฝ้าระวัง และเสริมสร้างระบบข้อมูลการเฝ้าระวังโรค

(3) ห้องปฏิบัติการ โดยการปรับปรุงระบบข้อมูลห้องปฏิบัติการ และกลไกการแบ่งปันข้อมูลและทรัพยากร เพิ่มขีดความสามารถในการวินิจฉัยทางห้องปฏิบัติการ และปรับปรุงระบบความปลอดภัยทางชีวภาพและชีวนิรภัยของห้องปฏิบัติการ

(4) การเตรียมความพร้อมและการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน โดยการจัดตั้งระบบบัญชาการเหตุการณ์ร่วมกันสำหรับการเตรียมความพร้อมและการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน พัฒนาเครื่องมือ แนวทาง และมาตรฐานการปฏิบัติงานสำหรับการเตรียมความพร้อมและการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน เพิ่มขีดความสามารถด้านเทคนิคสำหรับการเตรียมความพร้อมและการตอบสนองฉุกเฉินสำหรับโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน

(5) การสื่อสาร โดยการจัดตั้งกลไกการสื่อสารแบบสุขภาพหนึ่งเดียว ในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหุ้นส่วน ภาครัฐ และเอกชน และเพิ่มพูนทักษะการสื่อสารของเจ้าหน้าที่ในระดับชาติ ภูมิภาค และระดับอำเภอและตำบล

5.1.4 ประเทศเนปาล⁽²⁴⁾

ผลการประเมินพบว่าประเทศเนปาลมีช่องว่างเกือบทุกประเด็นสมรรถนะในการทำงานร่วมกันตามแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมรรถนะด้านการประสานงาน การสื่อสาร การเฝ้าระวังโรค การสอบสวนโรค การตอบโต้การระบาด กฎหมาย การเงิน และการประเมินความเสี่ยง ผู้เข้าร่วมประชุมได้ลงมติเพื่อเลือกแผนการดำเนินงานที่สำคัญที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่

(1) การบรรลุกลไกการสื่อสารแบบสุขภาพหนึ่งเดียวที่มีประสิทธิภาพและใช้งานได้ ซึ่งรวมถึงการจัดตั้งและเปิดใช้งานคณะทำงานด้านการสื่อสารในระดับจังหวัดและท้องถิ่น การพัฒนาคลังข้อความร่วมกัน และการทำแผนที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

(2) การเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรด้านสุขภาพหนึ่งเดียว และการพัฒนาขีดความสามารถในการเพิ่มกำลังคน จัดทำบัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งรวมถึงการพัฒนากลยุทธ์ การพัฒนากำลังคนสุขภาพหนึ่งเดียว และการพัฒนาฐานข้อมูลระดับชาติของบุคลากรสุขภาพหนึ่งเดียว

(3) การจัดตั้งระบบการเฝ้าระวังสุขภาพหนึ่งเดียวที่สอดคล้องกันเพื่อตรวจจับเชือก่อโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน ณ จุดเชื่อมต่อระหว่างคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมถึงการจัดตั้งจุดการเฝ้าระวังในห้องปฏิบัติการของทุกภาคส่วน การจัดตั้งแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูล และการลงนามบันทึกความเข้าใจระหว่างห้องปฏิบัติการ

(4) การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของการกำกับดูแลด้านสุขภาพหนึ่งเดียวในทุกระดับการบริหารทั้งระดับส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น ซึ่งรวมถึงการจัดตั้งกลไกการประสานงานสุขภาพหนึ่งเดียวในระดับอนุชาติ การมอบหมายหน่วยงาน จุดประสานงานสุขภาพหนึ่งเดียว ในระดับรัฐบาลกลาง และการทบทวนและปรับปรุงกลยุทธ์สุขภาพหนึ่งเดียว และโครงสร้างการกำกับดูแล

(5) การเพิ่มความพร้อม และขีดความสามารถสำหรับการสอบสวนโรค และการประสานการตอบโต้ภาคสนาม ซึ่งรวมถึงการดำเนินการฝึกซ้อมจำลองสถานการณ์บนโต๊ะร่วมกันอย่างน้อย 2 ครั้ง และการฝึกซ้อมจำลองสถานการณ์ภาคสนามร่วมกันอย่างน้อย 1 ครั้ง

5.1.5 ประเทศศรีลังกา⁽²⁵⁾

การประชุมเชิงปฏิบัติการมุ่งเน้นไปที่การระบุและจัดลำดับความสำคัญของแผนการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงความร่วมมือแบบสุขภาพหนึ่งเดียวในประเทศ ผลการประชุมพบว่าสมรรถนะทุกด้านมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย และมีจุดอ่อนที่สำคัญในความร่วมมือระหว่างทุกด้านทางเทคนิค ผู้เข้าร่วมได้มีมติเพื่อเลือกแผนการดำเนินงานที่สำคัญที่สุด 4 อันดับแรก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการที่หลากหลายในการพัฒนางานสุขภาพหนึ่งเดียวในประเทศ ซึ่งประเด็นสมรรถนะ และแผนการดำเนินงาน 4 อันดับแรกได้แก่

(1) การเสริมสร้างการกำกับดูแลงานสุขภาพหนึ่งเดียวในระดับส่วนกลางและระดับจังหวัด โดยมีกิจกรรมสำคัญ เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการระหว่างกระทรวง และการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ในประเทศ

(2) การสร้างระบบการเฝ้าระวังโรคร่วมกันสำหรับโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน และความปลอดภัยของอาหาร โดยมีกิจกรรมสำคัญ เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการหรือกลุ่มทำงานทางเทคนิคร่วมกันในระดับชาติสำหรับการเฝ้าระวังโรค การพัฒนาขีดความสามารถในการตอบโต้ และการสอบสวนโรคภาคสนามร่วมกัน และการพัฒนากลไกการแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับการตอบโต้ และการสอบสวนโรคภาคสนาม

(3) การประสานขั้นตอนทางกฎหมายและการบริหารเพื่ออำนวยความสะดวกในกิจกรรมสุขภาพหนึ่งเดียว โดยมีกิจกรรมสำคัญ เช่น การว่าจ้างบุคคลภายนอกอิสระเพื่อทบทวนและประสานกฎหมาย นโยบาย และโครงสร้างการบริหารที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพหนึ่งเดียว

(4) การเสริมสร้างกลไกการกำกับดูแลและการประสานงานการดื้อยาต้านจุลชีพ โดยมีกิจกรรมสำคัญ เช่น การทบทวนและปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการการดื้อยาต้านจุลชีพระดับชาติ การจัดตั้งกรอบงานร่วมและโครงสร้างการกำกับดูแลการดื้อยาต้านจุลชีพระดับชาติ และการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อต่อสู้กับการดื้อยาต้านจุลชีพ

5.1.6 ประเทศภูฏาน⁽²⁶⁾

การประชุมเชิงปฏิบัติการมุ่งเน้นไปที่การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างกระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงเกษตรและป่าไม้ในด้านสุขภาพหนึ่งเดียว โดยมีแผนการดำเนินงานและกิจกรรมเฉพาะเพื่อปรับปรุงความร่วมมือด้านสุขภาพหนึ่งเดียวครอบคลุม 5 ประเด็นสมรรถนะหลัก ได้แก่ (1) การประสานงาน: มุ่งเน้นไปที่การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในระดับส่วนกลาง ระดับอำเภอ และข้ามพรมแดนระหว่างภูฏานและอินเดีย (2) การเฝ้าระวังและการวิเคราะห์ความเสี่ยง: เน้นการเสริมสร้างระบบการเฝ้าระวังโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน การสร้าง

ระบบการวิเคราะห์ความเสี่ยง และการยกระดับความปลอดภัยของอาหารที่มาจากสัตว์ (3) การสื่อสารความเสี่ยง: มุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายการสื่อสารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากลไกการสื่อสาร และเสริมประสิทธิภาพของเครื่องมือสื่อสาร (4) การสอบสวนโรคและการตอบโต้การระบาด: มุ่งเน้นการเสริมสร้างความสามารถในการสอบสวนโรค การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ภาคสนาม การตอบโต้การระบาดร่วมกันในภาคสนาม พัฒนากฎหมายและแนวทางปฏิบัติงาน มาตรฐานการปฏิบัติงานร่วมกัน และการพัฒนาระบบข้อมูลผ่านบริการข้อความสั้น (SMS) (5) ทรัพยากรบุคคลและการศึกษา: เน้นการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในห้องปฏิบัติการ ด้านระบาดวิทยา และด้านความปลอดภัยทางชีวภาพและความมั่นคงทางอาหาร

5.2 กลุ่มประเทศภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตก

5.2.1 ประเทศกัมพูชา⁽²⁷⁾

การประชุมเชิงปฏิบัติการจัดขึ้นเพื่อระบุและจัดลำดับความสำคัญของประเด็นสมรรถนะ และแผนการดำเนินงานในการปรับปรุงความร่วมมือแบบสุขภาพหนึ่งเดียวในประเทศกัมพูชา ผลการประชุมพบว่า แม้ว่าการประสานงานในระดับชาติจะมีคะแนนสูง แต่ยังคงมีช่องว่างที่สำคัญในการทำงานร่วมกันในหลายด้านทางเทคนิค โดยเฉพาะด้านการเงิน การเฝ้าระวัง การสื่อสาร ห้องปฏิบัติการ การตอบสนอง และการประเมินความเสี่ยง

ประเด็นสมรรถนะ และแผนการดำเนินงานที่ผู้เข้าร่วมประชุมให้ความสำคัญสูงสุด 4 อันดับแรก ได้แก่ (1) การพัฒนาระบบการเฝ้าระวังสุขภาพหนึ่งเดียวระดับชาติ โดยมุ่งเน้นไปที่การเพิ่มขีดความสามารถของห้องปฏิบัติการและระบาดวิทยา การจัดตั้งทีมตอบโต้ฉุกเฉินสุขภาพหนึ่งเดียว สร้างระบบธนาคารชีวภาพสำหรับสุขภาพหนึ่งเดียวการพัฒนาแผนปฏิบัติการสำหรับการเฝ้าระวังสุขภาพหนึ่งเดียว และจัดตั้งระบบการขนส่งตัวอย่างมาตรฐานระดับชาติ (2) การเสริมสร้างทีมตอบโต้ฉุกเฉินสุขภาพหนึ่งเดียวในระดับชาติและระดับกลาง โดยจะจัดตั้งทีม กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน และเอกสารที่กำหนดขอบเขตและรายละเอียด และการประเมินความเสี่ยง รวมถึงการฝึกอบรมและการจำลองสถานการณ์ (3) การสร้างความตระหนักรู้และความรู้เกี่ยวกับสุขภาพหนึ่งเดียวในระดับท้องถิ่น (4) การสร้างกรอบกฎหมายสำหรับแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวในการสอบสวนโรค การตอบโต้ และการควบคุมเหตุฉุกเฉินที่เกี่ยวข้องกับโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน

5.2.2 ประเทศลาว⁽²⁸⁾

การประชุมเชิงปฏิบัติการมุ่งเน้นไปที่การระบุและจัดลำดับความสำคัญของประเด็นสมรรถนะ และแผนการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงความร่วมมือด้านสุขภาพหนึ่งเดียว ประเด็นที่ผู้เข้าร่วมประชุมให้ความสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่

(1) การประสานงานและกฎหมาย: มุ่งเน้นไปที่การเสริมสร้างการประสานงาน และความร่วมมือแบบหลายภาคส่วนเพื่อดำเนินการตามแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียว โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งคณะกรรมการสุขภาพหนึ่งเดียวทั้งในระดับชาติและระดับภูมิภาค รวมถึงการพัฒนาบันทึกความเข้าใจระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นไปที่การเสริมสร้างขีดความสามารถในการประสานงานและการแบ่งปันข้อมูล ซึ่งรวมถึงการพัฒนาแดชบอร์ดร่วมสำหรับสุขภาพหนึ่งเดียว

(2) การเฝ้าระวัง ห้องปฏิบัติการ และการประเมินความเสี่ยง: มุ่งเน้นไปที่การเสริมสร้างการเฝ้าระวังโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนแบบบูรณาการในหลายภาคส่วน โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่มทำงานด้านเทคนิคการเฝ้าระวังโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน พัฒนาระบบการเฝ้าระวังโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนที่สำคัญ และพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานสำหรับการเฝ้าระวังโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนที่สำคัญ รวมถึงการฝึกอบรมร่วมกันในการใช้มาตรฐานการปฏิบัติงาน

(3) การสื่อสารความเสี่ยง: โดยการจัดตั้งแพลตฟอร์มแบบหลายภาคส่วน การจัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจด้านการสื่อสารความเสี่ยง พัฒนากลยุทธ์การสื่อสาร ดำเนินการประเมินการสื่อสารความเสี่ยงและการสำรวจความรู้ด้านสุขภาพ และพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานการสื่อสารความเสี่ยงแบบสุขภาพหนึ่งเดียว

(4) การสอบสวนโรคภาคสนามและการตอบโต้: การจัดตั้งกรอบการดำเนินงานแบบหลายภาคส่วนสำหรับการตอบโต้การระบาดร่วมกันในระดับชาติ จัดตั้งทีมตอบโต้อย่างรวดเร็ว (RRT) ร่วมกันในทุกระดับตั้งแต่ส่วนกลางไปจนถึงท้องถิ่น จัดตั้งมาตรฐานการปฏิบัติงานร่วมกันเกี่ยวกับสารเคมี วัสดุ และโรคติดต่อ จัดตั้งแผนงบประมาณร่วมกันและกลไกการแบ่งปันเงินทุนสำหรับการสอบสวนโรคภาคสนาม และจัดทำคู่มือการสอบสวนและการตอบโต้การระบาดร่วมกันสำหรับโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนที่สำคัญ

5.2.3 ประเทศมองโกเลีย⁽²⁹⁾

ประเทศมองโกเลียมุ่งเน้นไปที่การระบุช่องว่างและจัดลำดับความสำคัญของประเด็นสมรรถนะ และแผนการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงความร่วมมือตามแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียว ผลการประเมินพบว่ามีความท้าทายอย่างมากในการทำงานร่วมกันในประเด็นสมรรถนะเกือบทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมรรถนะด้านการเงิน การประสานงานระดับสูง การประเมินความเสี่ยง และการศึกษา และการฝึกอบรม การดำเนินงานและกิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมประชุมให้ความสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่

(1) การสร้างระบบและเสริมสร้างการเฝ้าระวังโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนแบบบูรณาการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนากลยุทธ์และแผนการเฝ้าระวังโรคร่วมกัน การพัฒนาโปรโตคอลและมาตรฐานการปฏิบัติงาน สำหรับการแบ่งปันผลการเฝ้าระวังโรค การพัฒนาแพลตฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการแบ่งปันข้อมูล และการจัดตั้งและฝึกอบรมทีมเฝ้าระวังโรคร่วมกัน

(2) การเสริมสร้างการประสานงานระดับสูงสำหรับการประเมินความเสี่ยงและการสื่อสารความเสี่ยง ซึ่งรวมถึงการจัดตั้งทีมประเมินความเสี่ยงและการสื่อสารความเสี่ยงระดับชาติ การทบทวนและปรับปรุงวิธีการประเมินความเสี่ยง การพัฒนากฎระเบียบ และมาตรฐานการปฏิบัติงานสำหรับการสื่อสารความเสี่ยง และการฝึกอบรมผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินและการสื่อสารความเสี่ยง

(3) การสร้างระบบการกำกับดูแลและการประสานงานสุขภาพหนึ่งเดียวในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดตั้งสำนักงานประสานงานสุขภาพหนึ่งเดียวระดับชาติและคณะทำงานทางเทคนิคแบบหลายภาคส่วน การจัดตั้งคณะกรรมการสุขภาพหนึ่งเดียวในระดับจังหวัดและเขต รวมถึงการพัฒนากรอบยุทธศาสตร์สุขภาพหนึ่งเดียวระดับชาติ

นอกจากนี้ การประชุมยังเน้นย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรบุคคลและการศึกษาในด้าน สุขภาพหนึ่งเดียว ซึ่งรวมถึงการบูรณาการเรื่องสุขภาพหนึ่งเดียวในหลักสูตรการศึกษา การริเริ่มโครงการฝึกอบรมระดับวิทยาสานาแบบสุขภาพหนึ่งเดียว และการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการสุขภาพหนึ่งเดียวระดับชาติและระดับภูมิภาค

5.2.4 ประเทศฟิลิปปินส์⁽³⁰⁾

ประเทศฟิลิปปินส์มุ่งเน้นไปที่การระบุและจัดลำดับประเด็นสมรรถนะ และความสำคัญของแผนการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงความร่วมมือแบบสุขภาพหนึ่งเดียว ผู้เข้าร่วมได้ลงมติเพื่อเลือกแผนงานการดำเนินงานร่วมกันที่สำคัญที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่

(1) การจัดตั้งกลไกทางการเงินที่ยั่งยืนสำหรับดำเนินกิจกรรมสุขภาพหนึ่งเดียว ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดงบประมาณโดยหน่วยงานเจ้าภาพ การจัดสรรงบประมาณสำหรับกิจกรรมเตรียมความพร้อมรับมือโรค และการกำหนดกระบวนการที่สอดคล้องกันเพื่อเร่งการใช้งบกองทุนตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน

(2) การกำหนดกรอบกฎหมายเกี่ยวกับสุขภาพหนึ่งเดียว โดยมีเป้าหมายในการร่างและเสนอกฎหมาย "พระราชบัญญัติสุขภาพหนึ่งเดียว"

(3) การเสริมสร้างขีดความสามารถด้านสุขภาพหนึ่งเดียวของบุคลากร ซึ่งรวมถึงการจัดทำแบบประเมินความต้องการฝึกอบรมในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ การจัดฝึกอบรมร่วมกันอย่างน้อยสามครั้งตามผลการประเมินความต้องการ และการเผยแพร่โมดูลและสื่อการสอนที่เสร็จสมบูรณ์ในระดับท้องถิ่น

(4) การจัดตั้งกรอบการปฏิบัติการสำหรับการแบ่งปันข้อมูลผลการเฝ้าระวังโรคเป็นประจำระหว่างสามภาคส่วน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการทบทวนสถานะของกรอบการดำเนินงานระบบการเฝ้าระวังโรค การพัฒนาระบบการเฝ้าระวังโรคร่วมกัน และการพัฒนาข้อกำหนดขอบเขตงาน และขั้นตอนการปฏิบัติงานมาตรฐาน เพื่อดำเนินงานระบบการเฝ้าระวังโรคร่วมกัน

(5) การจัดตั้ง "พิธีสารสุขภาพหนึ่งเดียว" และระบุบทบาทและหน้าที่เฉพาะของแต่ละภาคส่วนในการดำเนินการสอบสวนโรค และการตอบโต้ภาคสนามร่วมกัน ซึ่งรวมถึงการประชุมระหว่างหน่วยงานเพื่อทบทวนนโยบาย และพิธีสารที่มีอยู่เกี่ยวกับการสอบสวนโรค และการตอบโต้ภาคสนาม การพัฒนาเอกสารที่กำหนดขอบเขตรายละเอียด และมาตรฐานการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการแบ่งปันข้อมูล การแบ่งปันทรัพยากรและโลจิสติกส์ และการจัดตั้งทีมตอบโต้สุขภาพหนึ่งเดียวในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น

5.2.5 ประเทศเวียดนาม⁽³¹⁾

ประเทศเวียดนามได้มุ่งเน้นไปที่การทบทวนความร่วมมือระหว่างกระทรวง และการระบุช่องว่างในการดำเนินงานสุขภาพหนึ่งเดียวในประเทศ แม้ว่าจะมีหนังสือเวียนร่วมของรัฐมนตรีว่าด้วยความร่วมมือระหว่างกระทรวงเกษตรและพัฒนาชนบท และกระทรวงสาธารณสุข ในปี พ.ศ. 2556 แต่หลังจากผ่านไป 10 ปี จึงมีความจำเป็นที่ต้องทบทวนประสิทธิภาพและช่องว่างของความร่วมมือระหว่างกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตร และกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

การประชุมเชิงปฏิบัติการได้เน้นถึงช่องว่างที่สำคัญในความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในสมรรถนะด้านเทคนิค แม้ว่าการประสานงานในระดับส่วนกลางจะได้รับคะแนนสูงกว่า แต่ประเด็นสมรรถนะสำคัญ เช่น การเฝ้าระวังโรค การสื่อสาร ห้องปฏิบัติการ การตอบโต้ และการประเมินความเสี่ยงกลับได้คะแนนต่ำ ด้านการเงินได้รับคะแนนต่ำที่สุด ผู้เข้าร่วมประชุมได้ลงมติเพื่อระบุแผนการดำเนินงานที่สำคัญที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) การประสานงานในระดับท้องถิ่น (2) การสร้างความตระหนักและความรู้เกี่ยวกับสุขภาพหนึ่งเดียวในท้องถิ่น (3) การสอบสวนโรคภาคสนาม การตอบโต้ และเงินทุนฉุกเฉิน (4) กรอบกฎหมายที่เป็นระบบสำหรับแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวในแง่ของการสอบสวนโรค การตอบ และการควบคุมเหตุการณ์ฉุกเฉินที่เกี่ยวข้องกับโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน (5) การเฝ้าระวังโรคและการประเมินความเสี่ยง โดยการเสริมสร้างการแลกเปลี่ยนข้อมูลการ

เสริมสร้างการวิเคราะห์และการใช้ประโยชน์ข้อมูลการเฝ้าระวังโรคในระดับจังหวัด และการปรับปรุงขีดความสามารถในการประเมินความเสี่ยงเฉพาะหน่วยงาน และการประเมินความเสี่ยงร่วมกัน

การประชุมเชิงปฏิบัติการประเทศเวียดนามได้ให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ (1) การทบทวนแผนแม่บทสำหรับกรอบการดำเนินงานสุขภาพหนึ่งเดียวสำหรับโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน ระยะเวลา พ.ศ. 2564-2568 เพื่อบูรณาการแผนงานที่พัฒนาขึ้นระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการ (2) การปรับปรุงการดำเนินงานสุขภาพหนึ่งเดียวในระดับจังหวัดผ่านบันทึกความเข้าใจแบบหลายภาคส่วน การจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะระดับท้องถิ่น และแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง (3) การปรับปรุงการแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน ความปลอดภัยของอาหาร และการต่อต้านจุลชีพผ่านการทบทวนกลไกการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และการจัดตั้งทีมสื่อสารสุขภาพหนึ่งเดียว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

แนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวในการประสานงานด้านสุขภาพสัตว์และสาธารณสุข: มุมมองของประเทศไทยจากการประเมินภูมนามัยระหว่างประเทศและการประเมินสมรรถนะงานสัตว์แพทย์บริการ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพจากการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างภูมนามัยระหว่างประเทศและการประเมินสมรรถนะงานสัตว์แพทย์บริการในประเทศไทยสองครั้ง ครั้งแรก ระหว่างวันที่ 26 และ 27 มีนาคม พ.ศ. 2557 และครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 20-22 กรกฎาคม พ.ศ.2565

1. เครื่องมือการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างภูมนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตว์แพทย์บริการ

เครื่องมือการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างภูมนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตว์แพทย์บริการในครั้งนี้ใช้เครื่องมือขององค์การอนามัยโลก และองค์การสุขภาพสัตว์โลก⁽³²⁾ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงระดับชาติ ที่มีผู้เข้าร่วม 50 ถึง 100 คนจากหน่วยงานด้านสาธารณสุข สุขภาพสัตว์ และสิ่งแวดล้อม วัตถุประสงค์คือเพื่อวิเคราะห์และปรับปรุงการทำงานร่วมกันระหว่างสามภาคส่วนในการป้องกัน การตรวจจับ และการตอบโต้ต่อโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน และกิจกรรมด้านสุขภาพอื่น ๆ ในส่วนต่อประสานระหว่างคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม เช่น โรคติดต่ออุบัติใหม่ ความปลอดภัยของอาหาร และการดื้อยาต้านจุลชีพ เป็นต้น

การประชุมเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงระดับชาติใช้แนวทางเชิงโต้ตอบ และขั้นตอนพร้อมสื่อการเรียนรู้ ได้แก่ วิดีทัศน์ ฉากทัศน์ของโรคและภัยสุขภาพ การอภิปรายกลุ่ม โดยมีผู้อำนวยความสะดวกในการแนะนำแนวทาง จดบันทึก และสรุปผลการเชื่อมโยง การประชุมเชิงปฏิบัติการประกอบด้วย 7 ขั้นตอนตั้งแต่การระบุช่องว่างไปจนถึงการวางแผนดำเนินการและการตรวจสอบแผนงานร่วมเพื่อปรับปรุงการทำงานร่วมกันระหว่างภาคสาธารณสุขและภาคสุขภาพสัตว์การ ขั้นตอนการเชื่อมโยงประกอบไปด้วย

1.1 การกำหนดสถานการณ์

ขั้นตอนนี้เป็นการนำเสนอข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียว และความร่วมมือไตรภาคีระหว่าง องค์การอนามัยโลก องค์การสุขภาพสัตว์โลก และองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ ตามด้วยการนำเสนอแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียว กฎอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการจากกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข และกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จากนั้นเป็นการนำเสนอวิทัศน์นำเสนอตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมของความร่วมมือระหว่างภาคส่วนที่มีประสิทธิผลทั่วโลกที่แสดงให้เห็นว่าภาคส่วนคน และสัตว์มีแนวทาง การอ้างอิง และมุมมองเชิงกลยุทธ์ที่เหมือนกันอย่างไร

1.2 การอภิปรายกลุ่มจากฉากทัศน์ของโรค และวิเคราะห์ความร่วมมือสำหรับสมรรถนะทางเทคนิค

ผู้เข้าร่วมประชุมถูกแบ่งออกเป็นกลุ่มทำงานตามฉากทัศน์ของโรค หรือภัยสุขภาพ โดยมี การอภิปรายกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน โรคติดต่ออุบัติใหม่ ความปลอดภัยของอาหาร และการดื้อยาต้านจุลชีพ เป็นต้น ฉากทัศน์ของโรค และภัยสุขภาพ และเหตุผลในการเลือกฉากทัศน์ที่เหมาะสมกับประเทศ เพื่อระบุพื้นที่การทำงานเชื่อมกัน ประเมินระดับความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ สำหรับสมรรถนะทางเทคนิคที่สำคัญ หรือระบุช่องว่างหลัก ฉากทัศน์ของโรค และภัยสุขภาพ และเหตุผลในการเลือกของประเทศไทย ดังตารางที่ 3.1

1.3 การรวบรวมข้อมูลจากการประเมินผลของกฎอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ และเชื่อมโยงช่องว่างในเมทริกซ์

ผู้เข้าร่วมประชุมนำผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาร่วมกับผู้เชี่ยวชาญภายในประเทศของกฎอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ มาเชื่อมโยงโดยใช้เมทริกซ์ซึ่งประกอบด้วยสมรรถนะ และตัวชี้วัดของกฎอนามัยระหว่างประเทศ และสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ กระบวนการนี้ทำให้ผู้เข้าร่วมสามารถมองเห็นความเชื่อมโยงที่ระบุในแต่ละสมรรถนะ

โรค	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	เหตุผล
โรคพิษสุนัขบ้า	✓	✓	โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนที่สำคัญ และจัดอยู่ในลำดับความสำคัญอันดับสี่ของประเทศไทย โครงการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในประเทศไทยแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือระหว่างภาคส่วนสามารถระดมทรัพยากรเพื่อป้องกัน และควบคุมการแพร่ระบาดของโรค ซึ่งรวมถึงการรณรงค์ฉีดวัคซีน การควบคุมประชากรสุนัขจรจัด การฉีดวัคซีนป้องกันโรคในคนหลังจากสัมผัสเชื้อ และกิจกรรมสร้างความตระหนักรู้แก่สาธารณชน
โรคไข้หวัดนก	✓	✓	โรคไข้หวัดนกถือเป็นโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนที่สำคัญที่สุดสำหรับแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวในประเทศไทย เนื่องจากโรคนี้อาจทำให้เกิดการระบาดในวงกว้างซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสาธารณสุข ประเทศไทยเคยประสบกับการระบาดของโรคไข้หวัดนกที่มีความรุนแรงสูงมาแล้วในอดีตและแสดงให้เห็นว่าสามารถใช้การประสานงานหลายภาคส่วนเพื่อดำเนินการเฝ้าระวังสอบสวน และตอบโต้ในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบเพื่อลดผลกระทบของโรคได้ ข้อจำกัดในการเดินทางและการค้ายังแสดงให้เห็นถึงมิติทางเศรษฐกิจของการจัดการโรค การตระหนักรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความมุ่งมั่น และการปฏิบัติตาม
ความปลอดภัยของอาหาร	✓		ประเทศไทยมีศักยภาพในการป้องกันการระบาดของโรคที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของอาหาร ด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันในการจัดการห่วงโซ่อุปทาน การบูรณาการแนวทางปฏิบัติด้านความปลอดภัยของอาหารเข้ากับแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวซึ่งช่วยให้สุขภาพคน สัตว์ และความปลอดภัยของอาหาร สามารถป้องกัน และตอบโต้ต่อการระบาดของโรค การประสานงานของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนสำคัญในกลยุทธ์ด้านความปลอดภัยของอาหารของประเทศไทย
การดื้อยาต้านจุลชีพ	✓		การดื้อยาต้านจุลชีพ เป็นความท้าทายระดับโลกที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงพลวัตในการแพร่ระบาดของเชื้อก่อโรคที่ดื้อยาซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ยาปฏิชีวนะในทางที่ผิดและมากเกินไป ประเทศไทยมีกลยุทธ์บูรณาการการดื้อยาระดับชาติที่สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาคสัตวแพทย์ ภาคสาธารณสุข และหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการเฝ้าระวัง การศึกษา และการพัฒนานโยบายเพื่อจัดการและควบคุมการดื้อยาต้านจุลชีพ
โรคซัลโมเนลโลซิส		✓	โรคซัลโมเนลโลซิสเป็นโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนที่เกิดจากอาหารซึ่งพบได้บ่อยในประเทศไทย โดยส่วนใหญ่มักเกิดจากการจัดการและการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่ปนเปื้อน การแพร่ระบาดของโรคซัลโมเนลลาในสัตว์ที่ใช้เป็นอาหารและการค้าโลกมีความจำเป็นในการเฝ้าระวังและควบคุมอย่างครอบคลุม
โรคบรูเซลเลซิส		✓	ประเทศไทยมีประสบการณ์ความร่วมมือระหว่างภาคส่วนในการสอบสวนและควบคุมโรค โรคบรูเซลเลซิสในคนและสัตว์ โรคบรูเซลเลซิสอาจทำให้เกิดอาการเรื้อรังในคน ในขณะที่ในสัตว์ทำให้เกิดการแท้งและปัญหาการสืบพันธุ์ ส่งผลให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจในภาคปศุสัตว์
โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา		✓	ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ เช่น โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง หรือโรคซาร์ส โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง หรือโรคเมอร์ส และโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด-19 ถือเป็นภัยคุกคามจากสัตว์สู่คนที่สำคัญที่สุดต่อสุขภาพของมนุษย์ทั่วโลก ไวรัสเหล่านี้ได้รับการพิสูจน์แล้วว่าทำให้เกิดการระบาดอย่างกว้างขวางซึ่งมีผลต่อสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ซึ่งต้องอาศัย แนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวเพื่อบูรณาการการป้องกัน ควบคุม และจัดการการระบาดใหญ่

ตารางที่ 3.1 ฉากทัศน์ของโรค และภัยสุขภาพ และเหตุผลในการเลือก ในการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฎอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการของประเทศไทย ทั้งสองครั้ง

1.4 การสกัดและรวบรวมผลลัพธ์จากการประเมิน

ผู้เข้าร่วมประชุมสำรวจจุดแข็ง ช่องว่าง และสมรรถนะที่ต้องการแก้ไขจากผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกพร้อมกับผู้เชี่ยวชาญภายในประเทศของกลุ่ณามัธยมศึกษา ประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตัวแพทย์บริการ สกัดสมรรถนะที่เกี่ยวข้องออกมาและระบุ กิจกรรมที่สามารถทำงานร่วมกัน เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานที่เป็นช่องว่างจากการประเมินผล

1.5 การร่างกิจกรรมและแผนการดำเนินงานร่วม

ผลลัพธ์ที่ได้จากฉกาทศน์ของโรค และภัยสุขภาพ และจากรายงานการประเมินจะนำไปใช้ในการพัฒนากิจกรรม และร่างแผนการดำเนินงานร่วมกันเพื่อปรับปรุงการทำงานระหว่างภาคส่วน

1.6 การปรับแต่งกิจกรรมและแผนการดำเนินงาน

ร่างกิจกรรม และแผนการดำเนินงานร่วม ต้องได้รับมติในการจัดลำดับความสำคัญ ผู้ร่วมประชุมทุกคนสามารถเพิ่มเติมข้อคิดเห็น และปรับปรุงในทุกสมรรถนะทางเทคนิคเพื่อให้แน่ใจว่าร่างกิจกรรม และแผนการดำเนินงานร่วม มีความสอดคล้อง เป็นรูปธรรม และบรรลุผลได้

1.7 พิจารณาแนวทางการดำเนินการข้างหน้าและการสร้างการเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ หรือแผนปฏิบัติการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ที่ประชุมเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมสรุปแนวทางข้างหน้าโดยระบุขั้นตอนต่อไป และเชื่อมโยงแผนปฏิบัติการที่พัฒนาแล้วกับแผนงานบังคับอื่น ๆ เช่น แผนปฏิบัติการแห่งชาติเพื่อ ความมั่นคงด้านสุขภาพ ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับสถานะปัจจุบันของกรอบการกำกับติดตามและประเมินผล การปฏิบัติตามกลุ่ณามัธยมศึกษาในประเทศในประเทศ และระดับศักยภาพของแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวของประเทศ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษาแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวในการดำเนินงานด้านสุขภาพสัตว์และสาธารณสุขในครั้งนี้ใช้การรายงานผลการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างภูมามัยระหว่างประเทศ การประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการสองครั้ง ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 26 และ 27 มีนาคม พ.ศ. 2557 และครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 20 ถึง 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2565 โดยการประชุมครั้งที่ 1 มีผู้เข้าร่วมการประชุม 59 คน ครั้งที่ 2 มีผู้เข้าร่วมการประชุม 62 คน จากหน่วยงานภาคสาธารณสุข ปศุสัตว์ และสิ่งแวดล้อมในระดับชาติ และภูมิภาค ดังตารางที่ 3.2

ภาคสาธารณสุข		ภาคสุขภาพสัตว์และสิ่งแวดล้อม	
ระดับชาติ	ระดับภูมิภาค	ระดับชาติ	ระดับภูมิภาค
กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข		กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
- กองระบาดวิทยา - กองโรคติดต่อทั่วไป - สำนักงานความร่วมมือระหว่างประเทศ - ศูนย์ประสานงานสุขภาพหนึ่งเดียว - จุดประสานงานภูมามัยระหว่างประเทศ	- สำนักงานป้องกันควบคุมโรค - สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง	- กองความร่วมมือด้านปศุสัตว์ระหว่างประเทศ - กองควบคุมอาหาร และยา สัตว์ - กองสารวัตรและกักกัน - สำนักควบคุมป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ - สำนักตรวจสอบคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ - สำนักพัฒนาระบบและมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ - สำนักเทคโนโลยี ชีวภาพการผลิตสัตว์ - สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ	- สำนักงานปศุสัตว์เขต - สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด - ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ - ศูนย์วิจัยการผสมเทียมและเทคโนโลยีชีวภาพ
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข			
สถาบันวิทยาศาสตร์สาธารณสุข	ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์		
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข		กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
กองยา		สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข		กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	กองวิจัยและพัฒนาสุขภาพสัตว์น้ำ	

ตารางที่ 3.2 หน่วยงานภาคสาธารณสุข ปศุสัตว์ และสิ่งแวดล้อมในระดับชาติ และภูมิภาคที่เข้าร่วมการเชื่อมโยงระดับชาติ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลทำได้โดยการวิเคราะห์เนื้อหาตามสมรรถนะหลักตามกฎอนามัยระหว่างประเทศ กฎหมายและนโยบาย กลไกการประสานความร่วมมือ การเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา การตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข การเตรียมความพร้อมในการรองรับภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข การสื่อสารความเสี่ยง ทรัพยากรบุคคล และความพร้อมทางห้องปฏิบัติการ และองค์ประกอบพื้นฐาน และสมรรถนะย่อยสำคัญของการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาจัดเรียงข้อมูลเข้ากับหมวดหมู่ตามสมรรถนะที่กำหนดไว้ เปรียบเทียบผลการประเมินในแต่ละสมรรถนะ และหาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะต่าง ๆ แล้วนำมาสังเคราะห์ ประเด็นเชิงนโยบายที่ต้องปรับปรุง และเสริมสร้างสมรรถนะในการพัฒนาศักยภาพด้านการเฝ้าระวัง ควบคุม และตอบโต้โรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน

บทที่ 4

ผลการศึกษา

1. ผลการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฎอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการในประเทศไทย ครั้งที่ 1

ประเทศไทยได้จัดการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฎอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการในประเทศไทยครั้งแรก ระหว่างวันที่ 26 และ 27 มีนาคม พ.ศ. 2557 ซึ่งเป็นประเทศที่ 2 ในโลกที่ได้ทดลองใช้เครื่องมือนี้ในระยะที่ 1 หลังจากประเทศอาเซอร์ไบจาน โดยองค์การอนามัยโลก และองค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศอยู่ในช่วงการพัฒนาแนวคิด โดยมีเข้าร่วมประชุมจากหน่วยงานภาคสาธารณสุข ปศุสัตว์ และสิ่งแวดล้อมในระดับชาติ 59 คน ได้การวิเคราะห์ช่องว่างจากฉันทน์ของโรคโรคพิษสุนัขบ้า โรคไข้หวัดนก ความปลอดภัยของอาหาร และการต่อต้านจุลชีพ จากนั้นจึงทำการเติมช่องว่างที่ระบุไว้ในเมทริกซ์ และพิจารณาแผนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสุขภาพ คน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม และผลลัพธ์ที่คาดหวังได้ผลการเชื่อมโยงสมรรถนะหลักตามกฎอนามัยระหว่างประเทศกับการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการในสมรรถนะด้านการสื่อสารความเสี่ยง การสอบสวนโรคร่วมกัน การประเมินความเสี่ยง และการเฝ้าระวังโรคร่วมกัน โดยมีการระบุช่องว่าง กิจกรรมในแผนงานความร่วมมือและผลลัพธ์ที่คาดหวัง ดังตารางที่ 4.1

การสื่อสารความเสี่ยง

ช่องว่างที่สำคัญในการสื่อสารความเสี่ยง คือ การขาดมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อให้สามารถสื่อสารในภาวะฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อแก้ไขปัญหาจึงมีการเสนอให้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจที่มีหน้าที่กำหนดนโยบายการสื่อสารความเสี่ยง ร่างและสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงาน และจัดการฝึกอบรมร่วมกัน และการทดสอบภาคสนามเพื่อประเมินและปรับปรุงขั้นตอนมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เสนอ หลังจากนั้นมาตรฐานการปฏิบัติงานจะนำไปเผยแพร่ให้เข้าถึงได้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ และมีการฝึกอบรมเพื่อนำขั้นตอนปฏิบัติไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่ มาตรฐานการปฏิบัติงานการสื่อสารความเสี่ยง โดยมีบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรมซึ่งมีความสามารถในการใช้มาตรฐานการปฏิบัติงาน และแผนในการพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานเฉพาะสำหรับโรคสำคัญ

	การสื่อสารความเสี่ยง	การสอบสวนโรคร่วมกัน	การประเมินความเสี่ยง	การเฝ้าระวังโรคร่วมกัน
ช่องว่าง	ขาดขั้นตอน มาตรฐาน การปฏิบัติงานสำหรับการสื่อสารในภาวะฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพ	ขาดขั้นตอน มาตรฐานการปฏิบัติงานสอบสวนโรค ร่วมกัน	ขาดกรอบงานร่วมสำหรับการ ประเมินความเสี่ยง ขาดความรู้ เกี่ยวกับการประเมินความ เสี่ยง	ความจำเป็นในการ เสริมสร้างการเฝ้าระวัง โรคร่วมกัน
กิจกรรม	1 จัดตั้งคณะทำงาน เฉพาะกิจ 2 กำหนดนโยบาย แนวทาง การร่างขั้นตอน มาตรฐานการปฏิบัติงาน 3 การฝึกอบรมร่วมและ การทดสอบภาคสนาม 4 การสรุปขั้นตอนการ มาตรฐานปฏิบัติงานและ เผยแพร่บนเว็บไซต์ 5 การฝึกอบรมให้กับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1 การรวบรวมความคิด แนวทาง: จากคณะทำงาน การมีส่วนร่วมของ ผู้เชี่ยวชาญ และ ห้องปฏิบัติการ 2 การกำหนดแผนการ สอบสวนโรคในภาวะฉุกเฉิน การฝึกซ้อมร่วมกัน การใช้ และการประสานงานระบบ แจ้งเตือน 3 การประสานการสอบสวน โรค แพลตฟอร์มรายงาน การแข่งขันทรัพยากร ข้อมูล และอุปกรณ์ 4 ประสพการณ์นำร่องใน บางพื้นที่เพื่อตรวจสอบ วิธีการ 5 การประชุมเพื่อปรับปรุง และสรุปแนวทางปฏิบัติงาน 6 การเผยแพร่แนวทาง ปฏิบัติ	1 แนวคิดของกรอบงาน: ฐานข้อมูลเหตุการณ์ ข้อมูล แบบจำลองการประเมินความ เสี่ยงนำร่อง 2 การทดสอบแบบจำลองการ ประเมินความเสี่ยงนำร่องและ การปรับปรุง 3 การฝึกอบรมผู้ฝึกสอน การ คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ (คณะกรรมการประเมินความ เสี่ยง) 4 กลไกและการใช้ผลลัพธ์ของ การสื่อสารความเสี่ยงสำหรับ การจัดการความเสี่ยง เพื่อการ ตัดสินใจ และการสื่อสาร	1 การประชุมเพื่อพัฒนา แนวทางในการกำหนด แผนการเฝ้าระวังโรคที่ เกี่ยวข้องและเสริมสร้าง ความรู้ของเจ้าหน้าที่ใน พื้นที่
ผลลัพธ์ที่ คาดหวัง	1 มาตรฐานปฏิบัติงาน ด้านการสื่อสารความเสี่ยง 2 เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการ ฝึกอบรมมาตรฐาน ปฏิบัติงานนี้ 3 ขั้นตอนมาตรฐานการ ปฏิบัติงานเฉพาะสำหรับ โรคสำคัญบางโรค	1 มาตรฐานการปฏิบัติงาน สอบสวนโรคร่วมกัน 2 แผนปฏิบัติการฉุกเฉิน แบบบูรณาการ 3 ระบบรายงานการ สอบสวนโรค	1 กรอบงานการประเมินความ เสี่ยงที่ชัดเจนและมี ประสิทธิภาพ 2 ทรัพยากรบุคคลในการ ประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง	1 แนวทางที่ดีในการ กำหนดและจัดระเบียบ การเฝ้าระวังที่เกี่ยวข้อง 2. หน่วยงานเฝ้าระวัง โรคที่มีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 4.1 ช่องว่าง กิจกรรมในแผนงานความร่วมมือ และผลลัพธ์ที่คาดหวัง ตามสมรรถนะจากการ ประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1

การสอบสวนโรคร่วมกัน

ช่องว่างที่สำคัญในการสอบสวนโรคร่วมกัน คือ การขาดมาตรฐานการปฏิบัติงานสอบสวนโรคร่วมกัน เพื่อเติมเต็มช่องว่างนี้ ควรมีการพัฒนาแนวทางการสอบสวนโรคร่วมกันระหว่างภาคส่วนคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม การจัดทำแผนการสอบสวนโรคในภาวะฉุกเฉิน และการฝึกซ้อมร่วมกันเพื่อปรับปรุงการประสานงานโดยใช้ระบบแจ้งเตือน มาตรฐานการปฏิบัติงานสอบสวนโรคร่วมกันสามารถทำได้โดยยกย่องขั้นตอนการจากคณะทำงานที่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอบสวนโรคในคน และสัตว์ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญจากห้องปฏิบัติการ การประสานการสอบสวนโรค และการจัดตั้งแพลตฟอร์มการรายงานโรคที่ใช้ร่วมกันยังเป็นเรื่องที่สำคัญเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการแบ่งปันข้อมูล ทรัพยากร และอุปกรณ์ในพื้นที่ได้ แนวทางการสอบสวนโรคอาจถูกนำไปทดลองใช้ในพื้นที่นำร่องเพื่อตรวจสอบ และปรับปรุงแนวทางปฏิบัติ แล้วจึงนำแนวทางปฏิบัติในการสอบสวนโรคร่วมกันไปเผยแพร่เมื่อเสร็จสมบูรณ์ ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่ มาตรฐานการปฏิบัติงานสอบสวนโรคร่วมกัน แผนปฏิบัติการฉุกเฉินแบบบูรณาการ และระบบรายงานการสอบสวนโรค

การประเมินความเสี่ยง

ช่องว่างในการประเมินความเสี่ยง คือ การขาดกรอบงานร่วมสำหรับการประเมินความเสี่ยง และบุคลากรในภาคส่วนคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อมยังขาดความรู้ในการประเมินความเสี่ยง โรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน โรคติดต่ออุบัติใหม่ รวมทั้งความปลอดภัยด้านอาหาร และสถานการณ์การดื้อยาต้านจุลชีพที่อาจเกิดขึ้น เพื่อแก้ไขช่องว่างนี้ กิจกรรมที่ควรดำเนินการ ได้แก่ การพัฒนากรอบงานร่วมสำหรับการประเมินความเสี่ยง ซึ่งรวมถึงการจัดทำฐานข้อมูลเหตุการณ์ ระบบข้อมูล และแบบจำลองการประเมินความเสี่ยงนำร่องที่ได้รับการทดสอบ จากนั้นต้องมีการฝึกอบรมเพื่อเตรียมผู้ฝึกสอน และการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญร่วมในคณะกรรมการประเมินความเสี่ยง นอกจากนี้ควรมีการจัดตั้งกลไกเพื่อใช้ผลการประเมินความเสี่ยงเพื่อการการตัดสินใจ จัดการความเสี่ยง และการสื่อสารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่ กรอบการประเมินความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพและมั่นคง และบุคลากรที่พัฒนาให้มีทักษะเพื่อดำเนินการประเมินความเสี่ยง

การเฝ้าระวังโรคร่วม

การเสริมสร้างการเฝ้าระวังโรคร่วมกันมีความจำเป็นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ควรมีการจัดประชุมเพื่อพัฒนาแนวทางปฏิบัติ และจัดทำแผนการเฝ้าระวังในโรคที่เกี่ยวข้องร่วมกัน เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่เฝ้าระวังโรคในพื้นที่ควรมีการเพิ่มพูนความรู้ และทักษะด้านการเฝ้าระวังโรค ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่ แนวทางปฏิบัติที่ดีในการกำหนดและจัดระเบียบการเฝ้าระวังโรคที่เกี่ยวข้อง และทีมการเฝ้าระวังโรคที่มีประสิทธิภาพ

ผู้เข้าร่วมการประชุมได้เสนอวิธีการบรรลุการทำงานร่วมกันระหว่างภวนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการสำหรับการสื่อสาร การประสานงาน และการทำงานร่วมกันที่ดีขึ้นระหว่างภาคส่วนสุขภาพคน และสัตว์เพิ่มเติมดังนี้

ทรัพยากรบุคคล

ความพยายามในการนำภวนามัยระหว่างประเทศไปปฏิบัติ และการด้านการศึกษาต่อเนื่องของการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ จำเป็นต้องมีบุคลากรสาธารณสุข และสัตวแพทย์ที่ผ่านการฝึกอบรมจากหน่วยงานสาธารณสุขและสัตวแพทย์แห่งชาติ ทั้งในระดับส่วนกลาง และระดับท้องถิ่นของประเทศ เพื่อการตรวจจับและตอบโต้ต่อภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข และสุขภาพสัตว์อย่างทันทั่วทั้งที่ การสร้างบุคลากรนักระบาดวิทยาภาคสนามเพื่อติดตามแนวโน้มของโรค ควบคุมการระบาดของโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน โรคอุบัติใหม่ เพื่อเสนอสถานการณ์การแก้ปัญหาที่มีอำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับภัยคุกคามจากโรคที่อาจเกิดขึ้น และแนะนำการวางมาตรการตอบโต้ในช่วงภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข

ประเทศไทยได้จัดตั้งโครงการฝึกอบรมผู้เชี่ยวชาญด้านระบาดวิทยาภาคสนาม (FETP) เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2523 โดยมีแพทย์ และสัตวแพทย์นักระบาดวิทยาที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรผู้เชี่ยวชาญด้านระบาดวิทยาภาคสนาม และโครงการฝึกอบรมระบาดวิทยาภาคสนามสำหรับสัตวแพทย์ (FETPV) ถือเป็นตัวอย่างที่ดีของการฝึกอบรมร่วมกันระหว่างภาคส่วนสาธารณสุข และสุขภาพสัตว์ โดยโครงการทั้งสองเบื้องต้นได้รับการสนับสนุนจากศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคแห่งสหรัฐอเมริกา และองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ วัตถุประสงค์ของโครงการคือเพื่อให้แน่ใจว่ามีบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรมเพียงพอในการตอบโต้ต่อภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข เป้าหมายเฉพาะในการวัดความคืบหน้าในการบรรลุวัตถุประสงค์นี้ควรระบุไว้ในแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลระดับชาติ นอกจากนี้ควรมีข้อกำหนดสำหรับการจัดการฝึกอบรมร่วมกัน หรือการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จำลองอย่างน้อยหนึ่งครั้งต่อปีระหว่างภาคสาธารณสุขและสัตวแพทย์

การเฝ้าระวังโรค

การเฝ้าระวังโรคเป็นหัวใจสำคัญของบริการสาธารณสุขและบริการสัตวแพทย์ โดยทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อช่วยระบุและตรวจจับความผิดปกติที่เกี่ยวข้องกับโรคที่อาจเป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข และส่งข้อมูลหากเกิดการระบาด หรือเหตุการณ์ผิดปกติไปยังทีมสอบสวนโรคร่วมกัน ตัวอย่างของการเฝ้าระวังโรคที่เกี่ยวข้องกับภาคสาธารณสุข บริการสัตวแพทย์ และสิ่งแวดล้อม ดังจะเห็นได้จากการเฝ้าระวังการระบาดของโรคไข้หวัดนก

ชนิดความรุนแรงสูง (HPAI) ระหว่างปี พ.ศ. 2547-2560 ที่ช่วยเพิ่มศักยภาพในการเฝ้าระวังโรค การประสานงาน และความร่วมมือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้การเฝ้าระวังกลุ่มอาการโรคสำคัญ เช่น กลุ่มอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ (ILI) และการติดเชื้อระบบทางเดินหายใจรุนแรงเฉียบพลัน (SARI) ซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับการตรวจจับสัญญาณความผิดปกติของเหตุการณ์ฉุกเฉินโรคไข้หวัดนกที่อาจเกิดขึ้นเพื่อการแจ้งเตือนการระบาดของโรคได้ในระยะเริ่มต้น

ภาคสาธารณสุข และสุขภาพสัตว์อาจกำหนดเกณฑ์ และคำจำกัดความร่วมกันเพื่อตรวจจับเหตุการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุข และสุขภาพสัตว์ ตัวอย่างเช่น อาจกำหนดเกณฑ์สำหรับกลุ่มอาการตามมาตรฐานสากลที่เกี่ยวข้อง 3 ถึง 5 กลุ่มอาการโดยขึ้นอยู่กับลำดับความสำคัญของการควบคุมโรคของประเทศ ในการจัดการกับปัญหาสุขภาพของประชาชนและสุขภาพสัตว์ ระบบเฝ้าระวังกลุ่มอาการนี้ควรมีการเตือนล่วงหน้า และผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ซึ่งควรได้รับการวิเคราะห์โดยนักระบาดวิทยาที่ได้รับการฝึกอบรม

ห้องปฏิบัติการ

สมรรถนะในการวินิจฉัยของห้องปฏิบัติการสามารถช่วยตรวจจับเชื้อก่อโรคอุบัติใหม่ได้อย่างทัน่วงที่ และสนับสนุนระบบเฝ้าระวังกลุ่มอาการโดยเพิ่มความเฉพาะเจาะจง เมื่อพิจารณาถึงต้นทุนที่ กับการเสริมสร้างสมรรถนะในการวินิจฉัยของห้องปฏิบัติการ สมรรถนะในการวินิจฉัยอาจไม่สามารถทำได้สำหรับเชื้อก่อโรคทั้งหมด ดังนั้นจึงควรสนับสนุนให้ใช้ทรัพยากรห้องปฏิบัติการในห้องถิ่น ผ่านเครือข่ายห้องปฏิบัติการอ้างอิงในระดับภูมิภาคระดับชาติ และระดับนานาชาติ

สมรรถนะระบบห้องปฏิบัติการแห่งชาติ ยังครอบคลุมถึง การเก็บตัวอย่าง การขนส่งตัวอย่าง การประมวลผลตัวอย่าง ระบบการจัดการคุณภาพทางห้องปฏิบัติการ ชีวনিรภัยและความปลอดภัยทางชีวภาพ ห่วงโซ่ความเย็น การรายงาน และเครือข่ายห้องปฏิบัติการอ้างอิงส่วนกลางหรือระดับภูมิภาค เพื่อเสริมสร้างศักยภาพห้องปฏิบัติการสาธารณสุขและสุขภาพสัตว์ควรแบ่งปันความเชี่ยวชาญ และข้อมูลเกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่ โรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน และเชื้อก่อโรคที่ปนเปื้อนในอาหาร เพื่อการป้องกันควบคุมโรคดังกล่าว

2. ผลการการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฏอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการในประเทศไทย ครั้งที่ 2

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฏอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการในประเทศไทยครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 20-22 กรกฎาคม พ.ศ.2565 โดยมีเข้าร่วมประชุมจากหน่วยงานภาคสาธารณสุข ปศุสัตว์ และสิ่งแวดล้อมในระดับชาติ 62 คน ผลการเชื่อมโยงพบว่าประเทศไทยมีความเข้มแข็งในด้านสุขภาพหนึ่งเดียวอยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโครงการฝึกอบรมนักระบาดวิทยาภาคสนามสำหรับแพทย์ และสัตวแพทย์ ที่เกี่ยวข้องกับโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน เช่น โรคไข้หวัดนก และโรคพิษสุนัขบ้า อย่างไรก็ตาม ยังคงต้องปรับปรุงความร่วมมือในการเฝ้าระวัง และควบคุมโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน โดยเฉพาะโรคที่ถูกกลาย เช่น โรคบรูเซลเลซิส และโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนที่มีอาหารเป็นสื่อ นอกจากนี้ ที่ประชุมยังระบุถึงช่องว่างของสมรรถนะ เช่น ด้านการเงิน งบประมาณฉุกเฉิน บุคลากร การประสานงาน การเฝ้าระวัง กฎหมาย และการสื่อสารและประเมินความเสี่ยง โดยมีรายละเอียดตามแผนงานความร่วมมือการดำเนินงานตามกฏอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการดังนี้

แผนงานความร่วมมือการดำเนินงานตามกฏอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ

I. การกำกับดูแลและประสานงานด้านสุขภาพหนึ่งเดียว

วัตถุประสงค์ที่ 1: ปรับปรุงระบบการกำกับดูแลด้านสุขภาพหนึ่งเดียวในทุกกระดับการบริหาร

กิจกรรมการดำเนินงาน

1.1 ทบทวนและแก้ไขกรอบการกำกับดูแลด้านสุขภาพหนึ่งเดียวเพื่อเสริมสร้างการประสานงานในระดับส่วนกลาง ระดับภูมิภาค ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ

1.2 ดำเนินการประเมินการทำงานของการทำงานการกำกับดูแลด้านสุขภาพแบบหนึ่งเดียวโดยอิงจากบทเรียนที่เรียนรู้จากการระบาดของโรคโควิด-19 การบูรณาการเครื่องมือต่าง ๆ เช่น กลไกการประสานงานหลายภาคส่วนจากคู่มือโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนแบบไตรภาคี และ One Health-App ของหน่วยงานเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศสหรัฐ (USAID)

1.3 พัฒนารอบกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการด้านสุขภาพหนึ่งเดียวที่ครอบคลุม

1.4 จัดตั้งหน่วยประสานงานด้านสุขภาพแบบหนึ่งเดียวโดยเฉพาะภายในกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมอุทยานธรรมชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งคล้ายคลึงกับศูนย์ประสานงานด้านสุขภาพหนึ่งเดียวในกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข เพื่อดูแลกิจกรรมด้านสุขภาพหนึ่งเดียวแต่ละภาคส่วน

1.5 จัดตั้งเครือข่ายรวบรวมผู้เชี่ยวชาญระดับชาติด้านโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนที่สำคัญ ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจากกรมควบคุมโรค กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมปศุสัตว์ กรมอุทยานธรรมชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมประมง และสถาบันการศึกษา

II. การเฝ้าระวัง

วัตถุประสงค์ที่ 2: พัฒนารอบการเฝ้าระวังแบบบูรณาการและประสานกันสำหรับโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนที่มีโอกาสเกิดการระบาดใหญ่ และโรคติดต่อทางเดินอาหารและน้ำที่จัดลำดับความสำคัญ

กิจกรรมการดำเนินงาน

2.1 ออกแบบกรอบการเฝ้าระวังแบบบูรณาการสำหรับโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนที่มีโอกาสเกิดการระบาดใหญ่ เช่น โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ที่มีจุดเชื่อมต่อการติดต่อระหว่างคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม โดยใช้แนวทางสุขภาพหนึ่งเดียว

2.2 จัดทำกระบวนการการเฝ้าระวังแบบบูรณาการสำหรับโรคติดต่อทางเดินอาหารและน้ำที่สำคัญ รวมถึงเชื้อก่อโรค เช่น *Salmonella spp.*, *Campylobacter spp.* และ *Escherichia coli*

วัตถุประสงค์ที่ 3: เสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อแบ่งปันข้อมูลระหว่างภาคส่วนคน สัตว์ อาหาร และสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมการดำเนินงาน

3.1 ทบทวนและยกระดับการเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้า Rabinet เพื่อการเข้าถึงที่เพิ่มขึ้น โดยรวบรวมระบบเฝ้าระวังผู้ป่วย ผู้ได้รับการฉีดวัคซีน การตรวจหัตถ์สัตว์ และการฉีดวัคซีนในสัตว์เข้าไว้ด้วยกัน และการแบ่งปันข้อมูลอัตโนมัติระหว่างภาคส่วนตามแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวในทุกระดับการบริหาร

3.2 สร้างระบบแจ้งเตือนและตอบสนองการดื้อยาต้านจุลชีพแบบบูรณาการเพื่อการแบ่งปันข้อมูลที่มีประสิทธิภาพและการจัดการตอบสนองที่ประสานงานกัน

III. การศึกษาและการฝึกอบรม

วัตถุประสงค์ที่ 4: พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวและการนำไปปฏิบัติโดยผู้มีอำนาจตัดสินใจ

กิจกรรมการดำเนินงาน

4.1 ดำเนินการสนับสนุน และกระบวนการและกลยุทธ์ในการผลักดันให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย และเป้าหมายที่เป็นประโยชน์ ในระดับบริหารระดับประเทศและระดับรอง

วัตถุประสงค์ที่ 5: เพิ่มการกำกับดูแล ความตระหนักรู้ และการนำไปปฏิบัติเกี่ยวกับหลักการแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวในผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในทุกระดับการบริหาร

กิจกรรมการดำเนินงาน

5.1 พัฒนาหลักสูตรปฐมนิเทศแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวเบื้องต้นสำหรับเจ้าหน้าที่ และพนักงานใหม่ในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงภาคสาธารณสุข กรมปศุสัตว์ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และหน่วยงานเอกชน เพื่อบูรณาการการฝึกอบรม ตั้งแต่ปี พ.ศ.2566 เป็นต้นไป

5.2 จัดการฝึกอบรมผู้ฝึกสอน (ToT) ระดับจังหวัดเกี่ยวกับแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียว

วัตถุประสงค์ที่ 6: เสริมสร้างความรู้และความสามารถในการดูแลสุขภาพหนึ่งเดียวเพื่อแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและการจัดการโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน

กิจกรรมการดำเนินงาน

6.1 ออกแบบการฝึกอบรมตามการจำลองสถานการณ์โดยใช้โรคพิษสุนัขบ้าเป็นกรณีศึกษาเพื่อเสริมทักษะในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน โดยสอดคล้องกับกรอบการป้องกันโรคก่อนและหลังการสัมผัส (PrEP/PEP) ขององค์การอนามัยโลก

IV. การประเมินและการสื่อสารความเสี่ยง

วัตถุประสงค์ที่ 7: ปรับปรุงประสิทธิภาพการสื่อสารแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวในระดับท้องถิ่น

กิจกรรมการดำเนินงาน

7.1 อำนวยความสะดวกในการลงนามบันทึกความเข้าใจ (MoU) ระหว่างภาคส่วนต่างๆ เพื่อสร้างขยายการสื่อสารแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียว เครือข่ายอาสาสมัคร และการมีส่วนร่วมของชุมชน

7.2 พัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมตามแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียว เกี่ยวกับการสื่อสารความเสี่ยง การเฝ้าระวัง และการตอบโต้สำหรับอาสาสมัคร

7.3 ดำเนินการฝึกอบรมผู้ฝึกสอน (ToT) ในระดับภูมิภาคทั่วภูมิภาคในภาคสาธารณสุข กรมปศุสัตว์ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช อาสาสมัครหมู่บ้านในระดับจังหวัด และระดับอำเภอที่เลือกเพื่อส่งเสริมการสื่อสารความเสี่ยงและการเฝ้าระวังโรคที่สอดคล้องกัน

7.4 ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสุขภาพหนึ่งเดียวที่ได้รับการฝึกอบรม เพื่อประเมินประสิทธิผลของการเฝ้าระวังในชุมชน

วัตถุประสงค์ที่ 8: เสริมสร้างการสื่อสารความเสี่ยงภายใต้แนวทางสุขภาพหนึ่งเดียว

กิจกรรมการดำเนินงาน

8.1 จัดตั้งคณะกรรมการเทคนิคร่วมระดับชาติเพื่อการสื่อสารความเสี่ยงเกี่ยวกับโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนที่สำคัญ

8.2 จัดตั้งคณะกรรมการเทคนิคร่วมระดับอนุชาติ (subnational level) เพื่อการสื่อสารความเสี่ยงโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนที่สำคัญในระดับภูมิภาค จังหวัด และอำเภอ

8.3 จัดตั้งคณะทำงานด้านเทคนิคซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ระดับสูงจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพหนึ่งเดียว เพื่อจัดการและต่อต้านข่าวปลอมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพหนึ่งเดียวในสื่อสังคมออนไลน์

8.4 จัดตั้งสื่อสังคมออนไลน์อย่างเป็นทางการของแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวเพื่อการสื่อสารความเสี่ยง

V. กฎหมาย

วัตถุประสงค์ที่ 9: ประสานกฎหมายที่มีอยู่เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมด้านสุขภาพหนึ่งเดียว

กิจกรรมการดำเนินงาน

9.1 พัฒนาแนวทางในการร่าง ทบทวน และประสานกฎหมายที่มีผลกระทบต่อนโยบายสุขภาพหนึ่งเดียวในทุกภาคส่วน

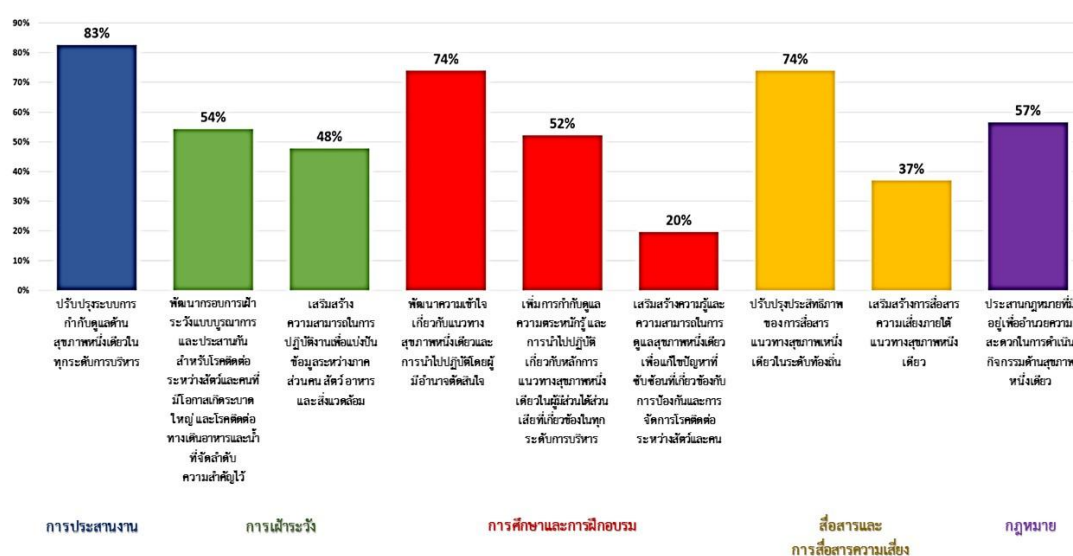
9.2 ทบทวนกฎหมายและข้อบังคับที่มีอยู่เกี่ยวกับการควบคุมโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน และความปลอดภัยของอาหาร ระบุช่องว่าง ความทับซ้อน และข้อกำหนดที่ขัดแย้งกัน เพื่อปรับกระบวนการนำไปปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ

9.3 แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิค ได้แก่ แพทย์ สัตวแพทย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านสัตว์ป่าและสิ่งแวดล้อม ในลักษณะนอกเวลา เพื่อให้คำแนะนำทางกฎหมายจากผู้เชี่ยวชาญในการร่าง ทบทวน และประสานกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียว

9.4 ร่างข้อเสนอเพื่อการประสานงานและแก้ไขกฎหมายที่มีความสำคัญเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียว

ผู้เข้าร่วมประชุมได้ลงมติเพื่อจัดลำดับกิจกรรมในแผนงานความร่วมมือจากสมรรถนะด้านกฎหมายการประสานงาน การเฝ้าระวัง การศึกษาและการฝึกอบรม การประเมินและการสื่อสารความเสี่ยง โดยมีเป้าหมายหลักสำคัญสามอันดับแรกในการดำเนินงาน ได้แก่ (1) ปรับปรุงระบบการกำกับดูแลด้านสุขภาพหนึ่งเดียวในทุกระดับการบริหาร (ร้อยละ 83) (2) พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับ

แนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวและการนำไปปฏิบัติโดยผู้มีอำนาจตัดสินใจ (ร้อยละ 74) และ (3) ปรับปรุงประสิทธิภาพของการสื่อสารแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวในระดับท้องถิ่น (ร้อยละ 74) ดังภาพที่ 4.1 นอกจากนี้แล้วที่ประชุมได้เน้นย้ำถึง ความจำเป็นในการทบทวนระบบการกำกับดูแลการดำเนินงานตามแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวในปัจจุบัน รวมถึงการเป็นสมาชิกและการจัดตั้งอย่างเป็นทางการ การให้ความสำคัญกับประเทศไทยในฐานะจุดเสี่ยงสูงสำหรับโรคติดเชื้ออุบัติใหม่ เนื่องจากเป็นจุดหมายแหล่งท่องเที่ยว การเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรสุขภาพหนึ่งเดียวในระดับอนุชาติ โดยเฉพาะในระดับอำเภอ และการพัฒนาการฝึกอบรมผู้นำสุขภาพหนึ่งเดียว รวมถึงการสนับสนุนและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวให้กับผู้กำหนดนโยบาย

ภาพที่ 4.1 การจัดลำดับกิจกรรมในแผนงานความร่วมมือตามสมรรถนะจากการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2

ผู้เข้าร่วมการประชุมได้เสนอประเด็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างกฎอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการสำหรับการสื่อสาร เพิ่มเติมดังนี้

การประชุมเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฎอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการในประเทศไทย เน้นย้ำถึงความสำคัญของแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียว เมื่อพิจารณาจากบทเรียนที่ได้เรียนรู้จากการระบาดของโควิด-19 และการระบาด

ของโรคฝีดาษวานรทั่วโลก ผลลัพธ์ที่สำคัญประการหนึ่งคือการพัฒนาแผนงานสุขภาพหนึ่งเดียวที่เป็นรูปธรรม และปฏิบัติได้จริง ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมมุ่งมั่นที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ที่วัดได้

ในที่ประชุมได้ทบทวนแผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2564) ซึ่งรวมและจัดลำดับความสำคัญของแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่ ผู้เข้าร่วมประชุมตระหนักว่ากลยุทธ์นี้สอดคล้องกับหลักการแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวเป็นอย่างดี นอกจากนี้ที่ประชุมได้เสนอให้จัดตั้งหน่วยประสานงานสุขภาพหนึ่งเดียวในหน่วยงานต่าง ๆ และเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการทบทวนปรับปรุงโครงสร้างการกำกับดูแลงานสุขภาพหนึ่งเดียวที่มีอยู่ และสร้างกรอบงานอย่างเป็นทางการเพื่อ รากฐานแนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียวที่แข็งแกร่งยิ่งขึ้นของประเทศไทย อย่างไรก็ตามยังมีช่องว่างในการทำงานร่วมกันเพื่อเฝ้าระวังและควบคุมโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน โรคเขตร้อน และโรคติดต่อทางเดินอาหารและน้ำที่ถูกละเลย

ข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวของประเทศไทย

1. จัดการกับสถานะความเสี่ยงสูงของประเทศไทย: ยอมรับว่าประเทศไทยเป็น "จุดเสี่ยง" สูงสำหรับโรคติดต่ออุบัติใหม่เนื่องจากสถานะของประเทศไทยในฐานะจุดหมายปลายทางยอดนิยมสำหรับนักท่องเที่ยว
2. เสริมสร้างศักยภาพของทรัพยากรบุคคลในด้านสุขภาพหนึ่งเดียวในระดับอนุประเทศ โดยเฉพาะในระดับอำเภอ
3. จัดตั้งหน่วยประสานงานสุขภาพหนึ่งเดียวในกรมปศุสัตว์ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
4. ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) และเครื่องมือดิจิทัลอย่างบูรณาการ
5. ปรับปรุงการเฝ้าระวังโรคจากอาหาร โดยเสริมสร้างการประสานงานระหว่างกรมควบคุมโรค กรมอนามัย สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กรมปศุสัตว์ และท้องถิ่นตามแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียว
6. ปรับปรุงการเฝ้าระวังแบบบูรณาการสำหรับการดื้อยาต้านจุลชีพ การบริโภค และการใช้ยาต้านจุลชีพอย่างสมเหตุผล
7. อำนวยความสะดวกในการแบ่งปันข้อมูลอย่างทันท่วงทีและเพียงพอเกี่ยวกับโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน ความปลอดภัยของอาหาร และการดื้อยาต้านจุลชีพ

8. ปรับปรุงการจัดการความปลอดภัยอาหาร และการตระหนักรู้ในการจัดการเครือข่ายอาหารปลอดภัยระหว่างประเทศ (INFOSAN) ในประเทศไทย

9. สร้างความเป็นผู้นำและการสนับสนุนด้านสุขภาพหนึ่งเดียวที่แข็งแกร่งเพื่อฝึกอบรมผู้นำและเพิ่มการสนับสนุนและการตระหนักรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดเป้าหมายไปที่ผู้กำหนดนโยบาย โดย เครือข่ายมหาวิทยาลัยสุขภาพหนึ่งเดียวของประเทศไทย (THAIOHUN) และเครือข่ายมหาวิทยาลัยสุขภาพหนึ่งเดียวของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAOHUN) มีบทบาทสำคัญในการผลักดัน

3. การวิเคราะห์และสังเคราะห์ประเด็นเชิงนโยบายที่ต้องปรับปรุงจากการประเมินกฎอนามัยระหว่างประเทศและการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการทั้งสองครั้ง

จากการวิเคราะห์เนื้อหาตามสมรรถนะหลักตามกฎอนามัยระหว่างประเทศ กฎหมาย และนโยบาย กลไกการประสานความร่วมมือ การเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา การตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข การเตรียมความพร้อมในการรองรับภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข การสื่อสารความเสี่ยง ทรัพยากรบุคคล และความพร้อมทางห้องปฏิบัติการ และองค์ประกอบพื้นฐาน และสมรรถนะย่อยสำคัญของประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการที่เกี่ยวข้อง จากการประเมินกฎอนามัยระหว่างประเทศและการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการทั้งสองครั้ง แล้วนำมาจัดเรียงข้อมูลเข้ากับหมวดหมู่ตามสมรรถนะที่กำหนดไว้ เปรียบเทียบผลการประเมินในแต่ละสมรรถนะ และหาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะต่าง ๆ แล้วนำมาสังเคราะห์ ประเด็นเชิงนโยบายที่ต้องปรับปรุง และเสริมสร้างสมรรถนะในการพัฒนาศักยภาพด้านการเฝ้าระวัง ควบคุม และตอบโต้โรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนได้ผลเป็นประเด็นเชิงนโยบายสำคัญดังต่อไปนี้

การผลักดันนโยบาย

เพื่อให้แนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวบรรลุผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม จำเป็นต้องเพิ่มพูนความเข้าใจและส่งเสริมให้ผู้กำหนดนโยบายและผู้บริหารทุกระดับนำแนวคิดนี้ไปปฏิบัติอย่างจริงจัง เนื่องจากความท้าทายด้านสุขภาพในปัจจุบันมีความซับซ้อนและเกี่ยวเนื่องกันในหลายมิติ ทั้งสุขภาพของคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม การสร้างความตระหนักรู้และพัฒนากระบวนการผลักดันที่เหมาะสม จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ผู้บริหารทุกระดับเข้าใจหลักการของสุขภาพหนึ่งเดียวและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการพัฒนากลยุทธ์ในการสื่อสารและนำเสนอแนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียวให้แก่ผู้บริหารในทุกระดับ ทั้งระดับชาติ ภูมิภาค และท้องถิ่น เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรมและสามารถบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การที่ผู้บริหารระดับสูงมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการปัญหาสุขภาพที่ซับซ้อนในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน การดื้อยาต้านจุลชีพ หรือโรคติดเชื้ออุบัติใหม่ เช่น โรคโควิด-19 ที่ผ่านมาได้แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อรับมือกับวิกฤตการณ์ด้านสุขภาพ การผลักดันเชิงนโยบายของผู้บริหารจึงเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดนโยบายที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม และการสร้างโปรแกรมด้านสุขภาพที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างตรงจุด เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน

การกำกับดูแลแนวทางสุขภาพแบบหนึ่งเดียว

ปัญหาสำคัญที่พบในระบบบริหารจัดการสุขภาพแบบหนึ่งเดียวที่ครอบคลุมทุกระดับคือ ช่องว่างในการประสานงานซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหาสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อแก้ไขปัญหานี้ จำเป็นต้องมีการทบทวนและปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการอย่างละเอียด ตั้งแต่ระดับส่วนกลางลงไปถึงระดับอำเภอ โดยมุ่งเน้นให้กลไกการบริหารจัดการสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและมีความยืดหยุ่น การปรับปรุงโครงสร้างนี้มีเป้าหมายเพื่อสร้างความสอดคล้องในการบริหารจัดการสุขภาพ โดยบูรณาการหลักการสุขภาพหนึ่งเดียว ซึ่งเน้นความเชื่อมโยงระหว่างสุขภาพของคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม การดำเนินการดังกล่าวจะส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อรับมือกับปัญหาสุขภาพที่ซับซ้อน เช่น โรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน และภัยคุกคามด้านสาธารณสุขอื่น ๆ

การดำเนินการประเมินระบบสุขภาพแบบหนึ่งเดียวเป็นส่วนสำคัญของความพยายามนี้ ควรใช้เครื่องมือประเมินเฉพาะทางเพื่อวัดผลการดำเนินงานและสถานะปัจจุบันของระบบในภาพรวม รวมถึงระบุจุดแข็ง จุดอ่อน และช่องว่างที่ต้องปรับปรุง ข้อมูลที่ได้จากการประเมินนี้จะนำไปใช้ในการพัฒนารอบงานเชิงกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการเพื่อยกระดับระบบสุขภาพแบบหนึ่งเดียวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการด้านสุขภาพหนึ่งเดียวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรจัดตั้งหน่วยประสานงานด้านสุขภาพหนึ่งเดียวในแต่ละภาคส่วนหลัก โดยมีหน้าที่หลักในการประสานงาน ส่งเสริมความร่วมมือ และปรับปรุงการสื่อสารระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ การจัดตั้งหน่วยงานเหล่านี้จะช่วยสร้างกลไกที่แข็งแกร่งในการขับเคลื่อนแนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียวไปสู่การปฏิบัติจริง นอกจากนี้ ควรจัดตั้งเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญระดับชาติด้านโรคติดต่อจากสัตว์สู่คน เพื่อเป็น

ศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด รวมถึงเสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อภัยคุกคามจากโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนในภาวะฉุกเฉิน

จุดหมายสูงสุดของความพยายามทั้งหมดนี้คือการประกาศใช้แผนปฏิบัติการด้านสุขภาพหนึ่งเดียวฉบับแก้ไข ซึ่งจะกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน โดยเฉพาะกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การลงนามบันทึกความเข้าใจร่วมกันจะเป็นการยืนยันความมุ่งมั่นของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนแนวทางการจัดการสุขภาพแบบบูรณาการ และสร้างระบบการกำกับดูแลที่เข้มแข็ง นอกจากนี้การนำเครื่องมือประเมินที่ผ่านการทดสอบมาใช้ จะช่วยให้สามารถวัดผลการดำเนินงานและปรับปรุงกลไกการทำงานร่วมกันได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้กรอบการทำงานมีความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อสถานการณ์ด้านสุขภาพที่เปลี่ยนแปลงไปได้ดียิ่งขึ้น

การเฝ้าระวังร่วมกัน

การเสริมสร้างระบบเฝ้าระวังโรคร่วมกันมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการตรวจจับและตอบโต้กับภัยคุกคามที่เกิดขึ้นใหม่ที่เกี่ยวข้องกับทั้งคนและสัตว์ ควรมีการพัฒนาาระบบเฝ้าระวังโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน ที่สอดคล้องประสานกันและมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการรวบรวมข้อมูลที่เป็นมาตรฐาน การกำหนดเกณฑ์ในการระบุผู้ป่วย และการแบ่งปันข้อมูลอย่างรวดเร็ว เพื่อให้สามารถตอบโต้ต่อสถานการณ์ และวางมาตรการการป้องกันควบคุมโรคได้ทันทั่วทั้ง

ในกรณีการเฝ้าระวังโรคใช้สัตว์ปีก ควรครอบคลุมการเฝ้าระวังที่เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุม เช่น การเฝ้าระวังกลุ่มอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ การเฝ้าระวังผู้ติดเชื้อระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง รวมถึงการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมชนิดอื่น และสัตว์ป่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดตามการระบาดและสัญญาณเตือนล่วงหน้าในสัตว์ปีกชนิดต่าง ๆ ข้อมูลที่ควรนำมาวิเคราะห์ ได้แก่ ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ผลการสุ่มตรวจสัตว์ปศุสัตว์ และข้อมูลจากการเฝ้าระวังในนกอพยพ นักระบาดวิทยาจะทำหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูลเหล่านี้เพื่อค้นหาแนวโน้มและความผิดปกติต่าง ๆ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ได้อย่างทันทั่วทั้งและมีประสิทธิภาพ

การสอบสวนโรคร่วมกัน

การไม่มีแนวทางปฏิบัติงานที่ชัดเจนสำหรับการสอบสวนโรคระบาดร่วมกัน เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุข เพื่อแก้ไขปัญหานี้ควรพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน หรือแนวทางการสอบสวนโรคร่วมที่ครอบคลุมโรคที่สำคัญ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจากหลากหลายสาขา เช่น สาธารณสุข สัตว์แพทย์ และสิ่งแวดล้อม มาร่วมกันจัดทำแนวทางนี้จะช่วยให้การสอบสวนโรคระบาดเป็นไปอย่างมีระบบ และพิจารณาถึงความเชื่อมโยงระหว่างสุขภาพของคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียว

แนวทางการสอบสวนร่วมมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างมาตรฐานในการสอบสวนโรคระบาด และเพื่อให้การตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้ กลุ่มทำงานจึงเสนอให้มีการพัฒนาแผนฉุกเฉินร่วมกัน และจัดการฝึกซ้อมตามแผนอย่างสม่ำเสมอ การฝึกซ้อมเหล่านี้จะช่วยให้ทุกภาคส่วนได้เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกัน และทดสอบระบบการสื่อสารและการรายงานข้อมูล ซึ่งจะทำให้การตอบสนองต่อเหตุการณ์จริงเป็นไปอย่างรวดเร็วมากขึ้น

การประเมินความเสี่ยง

การขาดกรอบการทำงานที่ชัดเจนในการประเมินความเสี่ยง เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการบริหารจัดการด้านสุขภาพที่ครอบคลุม เนื่องจากการประเมินความเสี่ยงมีความสำคัญในการระบุและจัดการกับปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน เพื่อแก้ปัญหานี้จึงควรมีการพัฒนากรอบการประเมินความเสี่ยงที่ครอบคลุม ซึ่งจะช่วยให้สามารถประเมินและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะถูกนำไปใช้ในการวางแผนและตัดสินใจ เพื่อลดความเสี่ยงต่อสุขภาพของคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม

เพื่อให้การนำกรอบการทำงานไปใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการพัฒนาบุคลากรโดยการจัดอบรมผู้ฝึกสอน เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้และพัฒนาทักษะให้กับบุคลากรในทุกภาคส่วน นอกจากนี้ ควรจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจที่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญและผู้ฝึกสอน เพื่อดูแลและพัฒนากระบวนการประเมินความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การประเมินความเสี่ยงมีประสิทธิภาพสูงสุด ควรมีกลไกในการนำผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและวางแผน ซึ่งจะช่วยให้องค์กรด้านสุขภาพสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างทันทั่วถึงและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การสื่อสารความเสี่ยง

การขาดมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารความเสี่ยงในภาวะวิกฤต เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสุขภาพไม่เป็นไปอย่างราบรื่น เพื่อแก้ไขปัญหานี้ ควรมีการพัฒนามาตรฐานการสื่อสารที่ชัดเจน โดยให้ความสำคัญกับหลักการสุขภาพหนึ่งเดียว ซึ่งมองเห็นความเชื่อมโยงระหว่างสุขภาพของคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรจัดตั้งคณะทำงานร่วม ที่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจากหลากหลายสาขา เพื่อร่วมกันพัฒนามาตรฐานการสื่อสารที่ครอบคลุมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในทุกสถานการณ์

การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติควรเริ่มต้นจากการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน โดยเน้นการทำงานร่วมกันระหว่างภาคส่วนสุขภาพสัตว์และสาธารณสุข เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียว เพื่อทดสอบและปรับปรุงมาตรฐานเหล่านี้ โดยมีการจัดฝึกอบรมและการทดสอบภาคสนามอย่างต่อเนื่อง การฝึกซ้อมเหล่านี้จะช่วยให้บุคลากรทุกฝ่ายมีความรู้ความเข้าใจและสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การทดสอบภาคสนามยังจำลองสถานการณ์จริง เพื่อให้มั่นใจว่ามาตรฐานที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ได้ผลในสถานการณ์ฉุกเฉินต่างๆ

การมีส่วนร่วมของชุมชน

การสื่อสารด้านสุขภาพที่ครอบคลุมทุกภาคส่วนยังเป็นช่องว่างขาดไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน เพื่อแก้ไขปัญหานี้ ควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและสื่อสารความเสี่ยง การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้นจึงควรมีการทบทวนที่ความเข้าใจร่วมกัน เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานร่วมกัน และร่วมกันส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของตนเองและชุมชน

การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับการสื่อสารความเสี่ยง การเฝ้าระวัง เพื่อการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุข และปศุสัตว์ หลักสูตรนี้นอกจากการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการแก่อาสาสมัครให้มีความรู้ทางเทคนิคและทักษะที่จำเป็นในการจัดการกับโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน และโรคติดต่ออุบัติใหม่เท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเสริมพลังให้กับอาสาสมัครให้มีทักษะการเป็นผู้นำและการสื่อสาร เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในชุมชนได้ การฝึกอบรมนี้จะช่วยให้ชุมชนสามารถรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยบูรณาการหลักการการมีส่วนร่วมของชุมชน ส่งผลให้ผลกระทบโดยรวมของแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวในระดับรากหญ้าดีขึ้น

ควรจัดโครงการฝึกอบรมผู้ฝึกสอนระดับภูมิภาค โดยเน้นบุคลากรจากหน่วยงาน สาธารณสุข ปศุสัตว์ และสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการรับมือกับ สถานการณ์โรคระบาดต่างๆ นอกจากนี้ควรมีการฝึกอบรมอาสาสมัครในชุมชน เพื่อให้สามารถสื่อสาร ความเสี่ยงและทำงานร่วมกับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมเหล่านี้จะช่วยให้แนวทาง สุขภาพหนึ่งเดียวสามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืนในระดับพื้นที่ หลังจากนั้นควรมีการติดตามและ ประเมินผลการทำงานของอาสาสมัครอย่างสม่ำเสมอ เพื่อดูว่าการฝึกอบรมที่จัดขึ้นนั้นได้ผลดีเพียงใด และมีส่วนช่วยในการเฝ้าระวังและสื่อสารข้อมูลด้านสุขภาพได้มากน้อยแค่ไหน ผลการประเมินจะ นำไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของชุมชนมากยิ่งขึ้น และ ทำให้แนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวประสบความสำเร็จ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาถึงแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวในการประสานงานด้านสุขภาพสัตว์และสาธารณสุขมุมมองของประเทศไทยจากการประเมินกฎอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการทั้งสองครั้งได้ข้อสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการศึกษา

การเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฎอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการทั้งสองครั้งจัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสำรวจมุมมองของประเทศไทยเกี่ยวกับกรอบการติดตามกฎอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการเพิ่มการทำงานร่วมกันตามแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวระหว่างสุขภาพสัตว์ และสาธารณสุข เพื่อระบุช่องว่าง และโอกาสในการปรับปรุงการดำเนินงานร่วมกัน

การเชื่อมโยงระหว่างกฎอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ ครั้งที่ 1 จัดขึ้นในปี พ.ศ. 2557 โดยมีการวิเคราะห์ช่องว่างและการดำเนินการเกี่ยวกับโรคสำคัญ เช่น โรคพิษสุนัขบ้า ไข้หวัดนก ความปลอดภัยด้านอาหาร และการดื้อยาต้านจุลชีพ กิจกรรมที่ได้ดำเนินการเพื่อแก้ไขช่องว่าง ได้แก่ การสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงาน การฝึกอบรม และการทดสอบภาคสนาม ผลลัพธ์ที่คาดหวังคือการปรับปรุงด้านการสื่อสารความเสี่ยง การสอบสวนโรคร่วม การประเมินความเสี่ยง และการเฝ้าระวังโรคอย่างบูรณาการระหว่างสุขภาพคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม

การเชื่อมโยงระหว่างกฎอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการ ครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2565 ประเทศไทยแสดงถึงความก้าวหน้าในโครงการสุขภาพหนึ่งเดียว โดยเฉพาะโครงการฝึกอบรมด้านระบาดวิทยาภาคสนาม อย่างไรก็ตาม ยังมีช่องว่างด้านการเฝ้าระวังและควบคุมโรคที่ถูกละเลย เช่น โรคบรูเซลโลสิส การขาดแคลนบุคลากร และการสื่อสารความเสี่ยงที่ยังไม่เพียงพอ ที่ประชุมได้เสนอแผนการดำเนินงานด้านสุขภาพหนึ่งเดียว เช่น การผลักดันนโยบาย การกำกับดูแลสุขภาพหนึ่งเดียว การพัฒนากลไกการเฝ้าระวัง การฝึกอบรมบุคลากร และการมีส่วนร่วมของชุมชน

การสังเคราะห์ประเด็นเชิงนโยบายที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพด้านการเฝ้าระวัง ควบคุม และตอบโต้ต่อโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน โดยเน้นแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียว ซึ่งเป็น แนวคิดที่ให้ความสำคัญกับความเชื่อมโยงระหว่างสุขภาพของคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม จากการ ประเมินภูมุนามัยระหว่างประเทศและการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการทั้งสองครั้งพบว่า

1. การผลักดันนโยบายสุขภาพหนึ่งเดียวโดยเน้นการสร้างความเข้าใจและส่งเสริมให้ผู้ กำหนดนโยบายและผู้บริหารทุกระดับนำแนวคิดนี้ไปปฏิบัติ การสื่อสารและนำเสนอแนวคิดนี้ให้แก่ ผู้บริหารทุกระดับมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนและสามารถบูรณาการการทำงาน ร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. การกำกับดูแล และธรรมาภิบาลแนวทางสุขภาพแบบหนึ่งเดียว จำเป็นต้องมีการ ทบทวนและปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการ ตั้งแต่ระดับส่วนกลางลงไปถึงระดับอำเภอ โดยเน้น การ บูรณาการหลักการสุขภาพหนึ่งเดียว การประเมินระบบสุขภาพแบบหนึ่งเดียวเป็นสิ่งจำเป็น ควร ใช้เครื่องมือประเมินเฉพาะทางเพื่อวัดผลการดำเนินงานและสถานะปัจจุบันของระบบ ควรจัดตั้ง หน่วยงานประสานงานด้านสุขภาพหนึ่งเดียวในแต่ละภาคส่วนหลัก และจัดตั้งเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญ ระดับชาติด้านโรคติดต่อจากสัตว์สู่คน เพื่อเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ จุดหมายสูงสุดคือ การประกาศใช้แผนปฏิบัติการด้านสุขภาพหนึ่งเดียวฉบับแก้ไข ที่กำหนดบทบาทและความรับผิดชอบ ของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน

3. การเฝ้าระวังร่วมกัน โดยเน้นการพัฒนาระบบเฝ้าระวังโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน ที่มีประสิทธิภาพ การรวบรวมข้อมูลที่เป็นมาตรฐาน การกำหนดเกณฑ์ในการระบุผู้ป่วย และการ แบ่งปันข้อมูลอย่างรวดเร็ว ตัวอย่างเช่น การเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนก ควรครอบคลุมการเฝ้าระวังในคน สัตว์ปีก สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม และสัตว์ป่า

4. การสอบสวนโรคร่วมกัน ควรพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน หรือแนวทางการ สอบสวนโรคร่วมที่ครอบคลุม แนวทางนี้จะช่วยให้การสอบสวนโรคระบาดเป็นไปอย่างมีระบบ

5. การประเมินความเสี่ยง ควรพัฒนากรอบการประเมินความเสี่ยงที่ครอบคลุม ข้อมูล ที่ได้จากการประเมินจะถูกนำไปใช้ในการวางแผนและตัดสินใจ เพื่อลดความเสี่ยงต่อสุขภาพ

6. การสื่อสารความเสี่ยง ควรพัฒนามาตรฐานการสื่อสารที่ชัดเจน โดยให้ความสำคัญกับหลักการสุขภาพหนึ่งเดียว

7. การมีส่วนร่วมของชุมชน ควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและสื่อสารความเสี่ยง ควรจัดโครงการฝึกอบรมผู้ฝึกสอนระดับภูมิภาค และฝึกอบรมอาสาสมัครในชุมชน เพื่อให้สามารถสื่อสารความเสี่ยงและทำงานร่วมกับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. อภิปรายผล

แนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวซึ่งบูรณาการสุขภาพของคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางทั่วโลกในฐานะกรอบการทำงานสำหรับการจัดการปัญหาสุขภาพที่ซับซ้อน โดยเฉพาะโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน และโรคติดต่ออุบัติใหม่ รวมถึงการสนับสนุนการเตรียมพร้อมรับมือโรคระบาดโดยอาศัยความร่วมมือที่เพิ่มมากขึ้นระหว่างสัตวแพทย์ สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม⁽³³⁾ การประชุมเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างกฏอนามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการที่จัดขึ้นในประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการระบุช่องว่างและพัฒนากลยุทธ์เพื่อเสริมสร้างการทำงานร่วมกันระหว่างภาคส่วนสุขภาพคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม ความพยายามเหล่านี้สอดคล้องกับแนวโน้มระดับโลกที่เน้นย้ำถึงความจำเป็นในการตอบโต้ต่อภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขจากการประสานงานกันที่จุดเชื่อมต่อระหว่างคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม⁽¹⁹⁾

การสนับสนุนนโยบายเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ การประชุมเชิงปฏิบัติการได้เสนอการผลักดันเชิงนโยบายจากผู้มีอำนาจตัดสินใจที่สำคัญในระดับชาติ และระดับภูมิภาค ความสำเร็จของการนำนโยบายแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับการวางแผนร่วมกัน การพัฒนานโยบาย และการนำแนวทางไปปฏิบัติในกรอบงานสหสาขาวิชา และภาคส่วนต่าง ๆ ⁽³⁴⁾ การเสริมสร้างการกำกับดูแลแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวในระดับการบริหารต่าง ๆ ยังมีความสำคัญต่อการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน การนำแนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียวไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการทบทวนและปรับปรุงระบบการทำงานในหลายด้าน เช่น การปรับโครงสร้างการบริหารจัดการ การวางแผนกลยุทธ์ การสร้างความร่วมมือ และการจัดตั้งหน่วยประสานงานสุขภาพหนึ่งเดียวในภาคส่วนต่าง ๆ นอกจากนี้ การดำเนินงานดังกล่าวยังต้องการความมุ่งมั่นสนับสนุนระดับสูงจากทุกภาคส่วน เพื่อสร้างศักยภาพ และประสิทธิผลของการนำนโยบายสุขภาพหนึ่งเดียวไปปฏิบัติ การกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบของแต่ละภาคส่วน และ

รายละเอียดการประสานงานที่มีอยู่ให้ชัดเจนจะช่วยเสริมสร้างการประสานงานและการทำงานร่วมกัน และหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อน และเข้าใจผิดระหว่างภาคส่วน⁽¹⁷⁾

การปรับปรุงการเฝ้าระวัง และการสอบสวนโรคร่วมกันเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการได้อภิปราย เช่น การเฝ้าระวังไข้หวัดนก ควบคู่ไปกับฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ มีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงการตรวจจับในระยะเริ่มต้น และการตอบโต้ต่อภาวะฉุกเฉินด้านสุขภาพ ระบบนี้เกี่ยวข้องกับกระบวนการหลายขั้นตอน รวมถึงการระบุเหตุการณ์ การเก็บตัวอย่างจากพื้นที่ การดำเนินการวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ การวิเคราะห์ข้อมูล และการประสานงานกิจกรรมการตอบโต้⁽³⁵⁾ กรอบการเฝ้าระวังโรคของแต่ละภาคส่วนอย่างใกล้ชิด การประสานการเฝ้าระวัง และการแบ่งปันข้อมูลระหว่างกันเป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน การมีมาตรฐานในการสอบสวนโรคร่วมกัน และการประสานงานที่รวดเร็วในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในระหว่างการตอบโต้ต่อภาวะฉุกเฉินจะช่วยให้การควบคุมการระบาดมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น⁽³⁶⁾

การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นประเด็นสำคัญที่ได้รับการจัดลำดับ ซึ่งควรมีการส่งเสริมให้อาสาสมัครในหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการสื่อสารความเสี่ยง และเฝ้าระวังในพื้นที่ ตัวอย่างที่สำคัญอย่างหนึ่งของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน คือ การทำหน้าที่เป็นกลไกเฝ้าระวังเชิงรุกเพื่อเตือนภัยล่วงหน้าสำหรับโรคสัตว์ปีกป่วยตายที่ผิดปกติ และการตรวจจับกลุ่มก้อนของอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ในชุมชน⁽³⁷⁾ การฝึกอบรมอาสาสมัครในท้องถิ่น เสริมความรู้ และส่งเสริมความเป็นผู้นำในชุมชน เป็นการเสริมพลังให้กับประชากรในท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง การสื่อสารความเสี่ยง และการตอบโต้เบื้องต้นในการระบาดของโรคระยะเริ่มแรก นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของชุมชนยังช่วยให้มั่นใจได้ว่ามาตรการด้านสุขภาพมีความเหมาะสมทางวัฒนธรรม ได้รับการยอมรับ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนยังช่วยสร้างความสามารถและความยืดหยุ่นในท้องถิ่น สร้างเครือข่ายที่แข็งแกร่งซึ่งสามารถดำเนินการได้อย่างทันท่วงทีในช่วงเกิดภาวะฉุกเฉินด้านสุขภาพ

ผลการศึกษาจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงระดับชาติในหลายประเทศชี้ให้เห็นถึงการตระหนักถึงความสำคัญของแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียว รวมถึงความจำเป็นในการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับภูมิภาค ไปจนถึงระดับท้องถิ่น ทั้งนี้ ทุกประเทศยังเห็นพ้องต้องกันถึงความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในด้านสุขภาพหนึ่งเดียว การยกระดับระบบการเฝ้าระวังโรค และการสื่อสารความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเทศไทยมีจุดเด่นในด้านระบบการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ และระบบการฝึกอบรมบุคลากรที่แข็งแกร่ง ซึ่งเป็นผลมาจากโครงการฝึกอบรมผู้เชี่ยวชาญด้านระบาดวิทยาภาคสนามที่ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 ส่งผลให้ประเทศไทยมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญอย่างต่อเนื่อง⁽¹⁷⁾ เช่น แพทย์ สัตวแพทย์ เกษษกร นักวิชาการสาธารณสุข และนักระบาดวิทยา ในทางกลับกัน ประเทศอื่น ๆ เผชิญกับความท้าทายที่หลากหลาย ตัวอย่างเช่น เวียดนามพบช่องว่างในความร่วมมือระหว่างกระทรวงต่าง ๆ และความจำเป็นในการปรับปรุงกรอบงานสุขภาพหนึ่งเดียวใน ส่วนกลาง ประเทศภูฏานให้ความสำคัญกับการประสานงานในระดับอำเภอและการสร้างศักยภาพในการตอบโต้ต่อการระบาดร่วมกัน⁽²⁶⁾ ประเทศเนปาลเผชิญความท้าทายด้านความสามารถในการประสานงาน การสื่อสาร ระบบเฝ้าระวัง การสอบสวนและตอบโต้การระบาด รวมถึงการจัดการด้านกฎหมาย การเงิน และการประเมินความเสี่ยง⁽²⁴⁾ ขณะที่ศรีลังกาประสบปัญหาขาดความร่วมมือในทุกด้าน⁽²⁵⁾ นอกจากนี้ ประเทศอื่น ๆ ที่มีความแตกต่างจากประเทศไทย เช่น เวียดนาม กัมพูชา ลาว และเนปาล ต่างเผชิญปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ^{(24),(27),(28),(31)} ที่คล้ายคลึงกัน ในขณะที่ฟิลิปปินส์มุ่งเน้นการสร้างกลไกทางการเงินที่ยั่งยืน ส่วนอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ให้ความสำคัญกับการพัฒนากรอบงานทางกฎหมายที่สนับสนุนแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียว^{(22),(30)}

มุมมองของประเทศไทยจากการประเมินภูณามัยระหว่างประเทศและการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการในประเทศไทยทั้งสองครั้งสอดคล้องกับประสบการณ์การประเมินระดับโลกในการนำแนวทางสุขภาพหนึ่งเดียวมาใช้ กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยเพิ่มความพร้อมของประเทศไทยในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน และสนับสนุนการพัฒนาแผนงานร่วมสำหรับมาตรการแก้ไขและการลงทุนเชิงกลยุทธ์⁽¹⁹⁾ นอกจากนี้แผนงานด้านสุขภาพหนึ่งเดียว และแผนปฏิบัติการระดับชาติเพื่อความมั่นคงด้านสุขภาพ เป็นแผนปฏิบัติการที่เสริมสร้างความมั่นคงด้านสุขภาพให้ประเทศไทย และระดับโลกในภาพรวม

3. ข้อเสนอแนะ

การประชุมเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงระดับชาติระหว่างภูณามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการที่ผ่านมาในปี พ.ศ. 2557 และ พ.ศ. 2565 แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนสุขภาพคนและสัตว์ การจัดการเชื่อมโยงระดับชาติหลังจากมีการประเมินการดำเนินงานภูณามัยระหว่างประเทศ และการประเมินสมรรถนะงานสัตวแพทย์บริการจะช่วยส่งเสริมความต่อเนื่องในการบูรณาการแนวทางการทำงาน และช่วยแก้ไขช่องว่างในการปฏิบัติงานที่ยังคงมีอยู่ระหว่างสองภาคส่วน

เพื่อให้ประเทศไทยสามารถตอบสนองต่อภัยคุกคามและเหตุการณ์โรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประชุมครั้งถัดไปจะเป็นโอกาสในการประเมินผลที่การติดตามการดำเนินงานได้รับจากการประชุมครั้งก่อน และปรับปรุงกลยุทธ์หรือมาตรการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น การเฝ้าระวังโรค และการตอบโต้ต่อภาวะฉุกเฉินด้านสุขภาพมีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ และร่วมกันพัฒนาแผนปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

1. de la Rocque S, Belot G, Errecaborde KMM, Sreedharan R, Skrypnyk A, Schmidt T, et al. Operationalisation of consensual One Health roadmaps in countries for improved IHR capacities and health security. *BMJ Glob Health*. 2021 Jul;6(7): e005275. doi:10.1136/bmjgh-2021-005275.
2. One Health Initiative Task Force. One health: a new professional imperative. Schaumburg (IL): American Veterinary Medical Association; 2008.
3. World Health Organization. National bridging workshop. [Internet] [cited 2024 Oct 4]. Available from: <https://extranet.who.int/sph/nbw>
4. Schwabe CW. Veterinary medicine and human health. 3rd ed. Baltimore (MD): Williams & Wilkins; 1984.
5. Wildlife Conservation Society. One World, one health: building interdisciplinary bridges to health in a globalized world. [Internet] [cited 2024 Oct 4]. Available from: http://www.oneworldonehealth.org/sept2004/owoh_sept04.html
6. Zinsstag J, Schelling E, Wyss K, Mahamat M.B. Potential of cooperation between human and animal health to strengthen health systems. *Lancet*. 2005;366:2142–2145. doi: 10.1016/S0140-6736(05)67731-8.
7. Zinsstag J, Schelling E, Waltner-Toews D, Tanner M. From "one medicine" to "one health" and systemic approaches to health and well-being. *Prev Vet Med*. 2011 Sep 1;101(3-4):148-56. doi: 10.1016/j.prevetmed.2010.07.003. Epub 2010 Sep 15.

8. Food and Agriculture Organization, World Health Organization, World Organisation for Animal Health. Sharing responsibilities and coordinating global activities to address health risks at the animal-human-ecosystems interfaces. A tripartite concept note. [Internet] 2010 [cited 2024 Oct 4]. Available from: <https://www.who.int/publications/m/item/the-fao-oie-who-collaboration>
9. อังคณา สมันสทวิชัย, วลัยพร พัทธมนม, โสภณ เอี่ยมศิริถาวร, วันทนี กัลล์ประวิทย์, ปานเทพ รัตนกร, วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร. วิวัฒนาการของความร่วมมือภายใต้แนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียวในประเทศไทย. วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข. ก.ค.-ก.ย. 2557;8(3): 292-305.
10. สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรค. แผนปฏิบัติการตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ เรื่อง การดำเนินงานด้านสุขภาพหนึ่งเดียวเพื่อความมั่นคงทางสุขภาพของประเทศ. กรุงเทพฯ: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์; 2559.
11. American Veterinary Medical Association. One health: a new professional imperative. [Internet] 2008 [cited 2024 Oct 4]. Available from: <https://www.avma.org/resources-tools/reports/one-health-ohitf-final-report-2008>
12. One Health High-Level Expert Panel (OHHLEP); Adisasmito WB, Almuhairei S, Behravesh CB, Bilivogui P, Bukachi SA, et al.. One health: a new definition for a sustainable and healthy future. PLoS Pathog. 2022 Jun 23;18(6):e1010537. doi: 10.1371/journal.ppat.1010537.
13. The United States Centers for Disease Control and Prevention. About one health. [Internet] 2024 [cited 2024 Oct 30]. Available from: <https://www.cdc.gov/one-health/about/>
14. ธนรักษ์ ผลิพัฒน์, อีริค ดี ชักน่า. ประเทศไทยกับการดำเนินงานตามกฎอนามัยระหว่างประเทศ พ.ศ. 2548 และวาระความมั่นคงด้านสุขภาพของโลก. นนทบุรี: สำนักระบาดวิทยา; 2558.

15. World Health Organization. International Health Regulations (2005) IHR monitoring and evaluation framework. Geneva: World Health Organization; 2018.
16. World Organisation for Animal Health. OIE Tool for the evaluation of performance of veterinary services. 3rd ed. Paris, France: World Organisation for Animal Health; 2008.
17. Tiensin T, Chuxnum T. How can we progress the cooperation between animal health sector and public health sector? OIE Compendium of technical items. Paris: Office International des Epizooties; 2015.
18. Stratton J, Tagliaro E, Weaver J, Sherman DM, Carron M, Di Giacinto A, et al. Performance of veterinary services pathway evolution and one health aspects. *Rev Sci Tech*. 2019 May;38(1):291-302. doi: 10.20506/rst.38.1.2961.
19. Belot G, Caya F, Errecaborde KM, Traore T, Lafia B, Skrypnyk A, et al. IHR-PVS National bridging workshops, a tool to operationalize the collaboration between human and animal health while advancing sector-specific goals in countries. *PLoS One*. 2021 Jun 1;16(6):e0245312. doi: 10.1371/journal.pone.0245312.
20. Pelican K, Salyer SJ, Barton BC, Belot G, Carron M, Caya F, et al. Synergising tools for capacity assessment and one Health operationalisation. *Rev Sci Tech*. 2019 May; 38(1):71–89. doi:10.20506/rst.38.1.2942.
21. World Health Organization; World Organization for Animal Health. Report of national bridging workshop on the International Health Regulations (IHR) and the OIE Performance of Veterinary Services (PVS) Pathway; 2019 Feb 26-27; Dhaka, Bangladesh. [Internet] 2019 [cited 2024 Nov 1]. Available from: <https://extranet.who.int/sph/file/6976/download?token=u6f7LH1q>

22. World Health Organization; World Organization for Animal Health; Ministry of Health; Ministry of Agriculture Indonesia. Report of national bridging workshop on the International Health Regulations (IHR) and the OIE Performance of Veterinary Services (PVS) pathway; 2017 Aug 21–24; Denpasar, Indonesia. [Internet] 2017 [cited 2024 Nov 1]. Available from: <https://rr-asia.woah.org/app/uploads/2020/05/ihr-indonesia-report.pdf>
23. World Health Organization; World Organization for Animal Health; Ministry of Health and Sport Myanmar; Ministry of Agriculture, Livestock and Irrigation Myanmar. Report of national bridging workshop on the International Health Regulations (IHR) and the OIE Performance of Veterinary Services (PVS) Pathway; 2019 Sep 10-12; Nay Pyi Taw, Myanmar. [Internet] 2019 [cited 2024 Nov 1]. Available from: <https://extranet.who.int/sph/file/3919/download?token=mb2HRyon>
24. World Health Organization; World Organization for Animal Health; Food and Agriculture Organization. International Health Regulations (IHR) and the Performance of Veterinary Services (PVS). Report of national bridging workshop in Nepal; 2024 Mar 19-21; Kathmandu, Nepal. [Internet] 2024 [cited 2024 Nov 1]. Available from: https://rr-asia.woah.org/app/uploads/2024/08/Nepal-NBW-Report-30-July-Final_upd.pdf
25. World Health Organization; World Organization for Animal Health; Food and Agriculture Organization. Report of national bridging workshop on the International Health Regulations (IHR) and the Performance of Veterinary Services (PVS) Pathway; 2023 Feb 21-23; Colombo, Sri Lanka. [Internet] 2023 [cited 2024 Nov 1]. Available from: https://extranet.who.int/sph/file/7629/download?token=_F-ctD8l

26. World Health Organization; World Organization for Animal Health; Ministry of Health; Ministry of Agriculture and Forest of Bhutan. Report of national bridging workshop on the international health regulations (IHR) and the OIE Performance of Veterinary Services (PVS) pathway; 2018 Mar 13–15; Paro, Bhutan. [Internet] 2018 [cited 2024 Nov 1]. Available from: <https://rr-asia.woah.org/app/uploads/2020/05/ihr-bhutan-report.pdf>
27. World Health Organization; World Organization for Animal Health; Food and Agriculture Organization; United Nations Environment Programme. Report of IHR-PVS national bridging workshop – Cambodia; 2023 Aug 23-25; Siem Reap, Cambodia. [Internet] 2023 [cited 2024 Nov 1]. Available from: <https://extranet.who.int/sph/file/8684/download?token=6ztDL8Pv>
28. World Health Organization; World Organization for Animal Health; Food and Agriculture Organization; United Nations Environment Programme. Report of national bridging workshop for one health – Lao PDR; 2023 Aug 9-11; Vang Vieng, Lao PDR. [Internet] 2023 [cited 2024 Nov 1]. Available from: <https://extranet.who.int/sph/file/8530/download?token=jfA-VhSv>
29. World Health Organization; World Organization for Animal Health; Food and Agriculture Organization. Report of national bridging workshop on the International Health Regulations (IHR) and the Performance of Veterinary Services (PVS) Pathway; 2022 Jun 15-17; Ulaanbaatar, Mongolia. [Internet] 2022 [cited 2024 Nov 1]. Available from: <https://extranet.who.int/sph/file/7393/download?token=k51UeCHg>

30. World Health Organization; World Organization for Animal Health; Food and Agriculture Organization. Report of national bridging workshop on the International Health Regulations (IHR) and the Performance of Veterinary Services (PVS) Pathway; 2022 Aug 23-25; Manila, Philippines. [Internet] 2022 [cited 2024 Nov 1]. Available from: <https://extranet.who.int/sph/file/7390/download?token=C-BXlGEd>
31. Food and Agriculture Organization; United Nations Environment Programme; World Health Organization; World Organization for Animal Health. Report of IHR-PVS national bridging workshop – Viet Nam; 2023 Aug 15-18; Hai Phong, Viet Nam. [Internet] 2023 [cited 2024 Nov 1]. Available from: <https://extranet.who.int/sph/file/9216/download?token=P080Ofnk>
32. World Organisation of Animal Health, World Health Organization. Facilitator manual for national IHR and PVS pathway bridging workshop. [Internet] 2019 [cited 2024 Nov 1]. Available from: <https://extranet.who.int/sph/file/4863/download?token=maPE4I7d>
33. Landford J, Nunn M. Good governance in ‘one health’ approaches. *Rev Sci Tech*. 2012 Aug; 31(2):561–75.
34. Bhatia R. National Framework for One Health. [internet]. New Delhi: Food and Agriculture Organization; 2021 [cited 2024 Aug 31]. <https://doi.org/10.4060/cb4072en>
35. Innes GK, Lambrou AS, Thumrin P, Thukngamdee Y, Tangwangvivat R, Doungngern P, et al. Enhancing global health security in Thailand: strengths and challenges of initiating a one Health approach to avian influenza surveillance. *One Health*. 2022 May 11;14:100397. doi:10.1016/j.onehlt.2022.100397.

36. Food and Agriculture Organization; World Health Organization; World Organization for Animal Health. Taking a multisectoral, one health approach: a tripartite guide to addressing zoonotic diseases in countries. Rome: Food and Agriculture Organization; 2019.
37. World Health Organization. Role of village health volunteers in avian influenza surveillance in Thailand. New Delhi: WHO Regional Office for South-East Asia; 2007.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อสกุล นายธีรศักดิ์ ชักนำ

สถานที่ทำงาน กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

ตำแหน่ง นายสัตวแพทย์ชำนาญการพิเศษ

จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ tchuxnum@yahoo.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2542	สัตวแพทยศาสตรบัณฑิต	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2546	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2558	นิติศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2558	สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ชื่อสกุล นายวัชรพล โชติยะปุตตะ

สถานที่ทำงาน กองความร่วมมือด้านการปศุสัตว์ระหว่างประเทศ กรมปศุสัตว์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตำแหน่ง นายสัตวแพทย์เชี่ยวชาญ

จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ wachara.zx@gmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2530	สัตวแพทยศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
-----------	---------------------	------------------------